Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav románských studií

Bakalářská práce

Sára Töröková

Vliv Jacka Kerouaka na Jacquese Poulina: hledání identity v románech *Na Cestě* a *Volkswagen blues*

The Influence of Jack Kerouac on Jacques Poulin : Identity Search in *On the road* and *Volkswagen blues*

Praha 2016 Vedoucí práce: doc. PhDr. Eva Voldřichová – Beránková, Ph.D.

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala paní doc. PhDr. Evě Voldřichové Beránkové, Ph.D. za cenné připomínky, vstřícnost a ochotu při vedení mé práce. Mé poděkování patří též paní Stéphanie Grenier za poskytnutí potřebných dokumentů.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 28. dubna 2016

[vlastnoruční podpis]

……..

Sára Töröková

Klíčová slova (česky)

Kanadská frankofonní literatura, Jacques Poulin, Jack Kerouac, román, identita

Klíčová slova (anglicky):

Canadian francophone literature, Jacques Poulin, Jack Kerouac, novel, identity

Abstrakt

Na konci 50. let americký spisovatel Jack Kerouac vydal svůj román Na cestě*, který zásadně proměnil moderní pohled na literární tvorbu: Jeden 75-metrový odstavec, zapsaný během pouhých 3 týdnů formou volného proudu vědomí a vyprávějící o cestách Sala Paradise a Deana Moriartyho po USA, byl inspirován vlastními Kerouakovými zážitky. Román měl okamžitý úspěch a brzy sehrál klíčovou roli ve zformování skupiny spisovatelů označovaných za „beatniky". O necelých 30 let později vydal Jacques Poulin svůj šestý román* Volkswagen blues*, příběh frankofonního kanadského spisovatele a mladé Indiánky projíždějící severoamerický kontinent za účelem nalezení ztraceného bratra. Bakalářská práce si klade za cíl srovnat tato dvě díla, osvětlit vliv Kerouakova autobiografického vyprávění na Poulinovu tvorbu a hlouběji se zamyslet nad rolí tohoto amerického vzoru v kanadské frankofonní literatuře.*

Abstract (in English):

Late 1950s, American writer Jack Kerouac publishes his novel On the road *which completely change the perception of literature: 120-foot-long scroll of teletype paper, written in three weeks and using the technique of stream of conciousness, the novel narrate a story about Sal Paradise and Dean Moriarty who are travelling around theUSA, inspired by Kerouac's own experience. The book has a roaring success and play an important role in forming a groupe of writers known as „beatniks". Almost 30 years later, Jacques Poulin publishes his sixth novel* Volkswagen blues*, story about a Canadian-francophone writer and a young Indian woman crossing the northamerican continent in order to find a lost brother. The objective of this thesis is to shed light on the influence of Kerouac's autobiographical narration on Poulin's work and analyse deeply the role of this American idol in the Canadian-francophone literature.*

OBSAH

1 ÚVOD 7

2 MOTIVACE CESTY 11

2.1 INSPIRACE PRO KNIHU 11

2.2 VZTAHY S PŘÍBUZNÝMI 18

2.3 POZNÁNÍ SEBE SAMA 22

3 VZTAH K JINÉMU 27

3.1 POSTAVENÍ MENŠIN V SEVEROAMERICKÉ SPOLEČNOSTI 28

3.2 MILOSTNÉ VZTAHY 32

3.3 ZTOTOŽNĚNÍ SE S JINÝM 39

4 AMERICKÝ SEN 42

4.1 IDEÁLNÍ PŘEDSTAVA 43

4.2 KONFRONTACE S REALITOU 48

5 ZÁVĚR 55

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY: 59

PŘÍLOHA 1: KOMENTÁŘ K UŽITÝM PŘEKLADŮM *NA CESTĚ* I

1 Úvod

Jack Kerouac (1922-1969), nebo také „Král beatníků“, jak bývá nazýván, je americký spisovatel známý především díky svému románu *Na cestě* (1957), který zásadně ovlivnil tehdejší mladou generaci, jelikož představoval ideál svobody a radosti ze života.

Tento částečně autobiografický román vypráví o mladém začínajícím americkém spisovateli Salu Paradiseovi (Kerouakovo alter-ego), který cestuje po Spojených státech amerických, aby se setkal se svými přáteli (mezi které patří mimo jiné známí spisovatelé Allen Ginsberg a William S. Bourroughs), našel inspiraci pro svůj další román, ale hlavně, aby porozuměl sám sobě. Ústřední postavou knihy je však energický Dean Moriarty (předlohou mu byl přítel Neal Cassady), pravý beatnik a iniciátor většiny cest, který si s ničím neláme hlavu a užívá si každého okamžiku života. Děj začíná roku 1947, tedy dva roky po druhé světové válce, a končí v roce 1950. USA v té době hospodářsky prosperují, a tak si mohou dovolit nabídnout finanční pomoc evropským státům v podobě Marshallova plánu. Společně se SSSR jsou světovou velmocí jak na politické, tak na ekonomické úrovni. Právě kvůli mocenským a politickým důvodům probíhá v té době mezi těmito dvěma velmocemi „studená válka“. Spojené státy americké v čele s prezidentem Trumanem bojují proti komunismu a definují se jako ideální svobodná země, kde každý má šanci na úspěch a šťastný život. I Paradise by rád dosáhl tohoto „amerického snu“, ale čím více zemi poznává, tím většího zklamání dochází. Proto se nechává strhnout Deanem a společně hledají TO – okamžik spontánní extáze absolutního poznání –, za pomoci naprosto otevřených rozhovorů, aut, drog, alkoholu, sexu a hudby. Právě jazzová hudba hraje v knize velmi důležitou roli, protože Kerouac se jí nechal inspirovat při hledání svého stylu psaní – tzv. „spontánní prózy“. Čtenář tak má pocit, jako by spolu s hrdiny objížděl Spojené státy v rytmu jazzu a nechal se unášet na vlnách saxofonových a pěveckých sól. Poslední destinací je Mexiko, které pro Sala představuje ráj na zemi díky své otevřené atmosféře.

Jean Louis Lebris de Kerouac se narodil do francouzsko-kanadské rodiny přistěhovalců z Quebeku. Jeho rodným jazykem byla francouzština, přesněji řečeno jeden z jejích quebeckých sociolektů – joual. Angličtinu se začal učit teprve v šesti letech, což vysvětluje jisté obtíže, když chtěl později při psaní bezprostředně, ale zároveň přesně vyjádřit své myšlenky:

> Mluvil kanadským dialektem francouzštiny, joualem. Ostatní životopisy se vlastně nezabývají vlivem Jackova francouzsko-amerického původu, tedy faktem, že angličtina byla jeho druhým jazykem… Vždy u něho probíhal proces překládání, když se snažil najít anglický ekvivalent francouzského slova, které měl právě na mysli… Když teď pročítám *Na cestě*, všude vidím vliv francouzského jazyka.[1]

„Tento americký Quebečan, který se sám musel stát Američanem, tedy převzít i příslušný jazyk, aby Ameriku mohl pochopit“[2] má však v důsledku dvojí kultury problémy s identitou. Přestože se zde narodil (Lowell v Massachussetts), byla mu tato země vždy tak trochu cizí a útěchu nacházel jak v náručí své milované matky, ke které se neustále vracel, tak v Mexiku, které pro něho představovalo dokonalou zemi. Přestože byl vychován v katolickém prostředí, v průběhu života se obracel k buddhismu, ve kterém viděl prostředek k poznání smyslu života. Své zklamání ze života, nepochopení ze strany přátel a neustálé rozepře se sebou samým utápěl v alkoholu. Zemřel roku 1969 ve svých sedmačtyřiceti letech.

Beat generation v čele s Kerouakem inspirovala nespočet umělců řady oblastí, od hudby přes film až k malbě. V této práci se však zaměříme jen na vliv na spisovatele, a to hlavně spisovatele quebecké. Ti Kerouaka díky jeho původu považují za vlastního a jsou náležitě pyšní na svého slavného bratra, který se ke svým kořenům hrdě hlásil,.[3] Mnozí se jím inspirovali a nechali své knižní hrdiny toulat se po severoamerickém kontinentu, poznávat a porovnávat rozdílné kultury a snažit se najít sebe sama. Mezi takové patří i Jacques Poulin (1937), úspěšný quebecký spisovatel, který má na svém kontě již čtrnáct románů. Jeho hrdinové jsou sužováni vnitřními konflikty krizí identity, a čtenář sleduje, jak se postavy, více či méně úspěšně, se svými problémy potýkají. Zajímavostí je, že jeho romány lze číst odděleně, současně však tvoří jednu velkou ságu, kde se jednotlivé osudy proplétají a navzájem ovlivňují. Z tohoto je patrné, že Poulin velmi rád propojuje

[1] „He spoke Joual, a Canadian dialect of French. Other biographies have not looked really deeply enough at the implications of Jack's Franco-American heritage, the fact that English was a second language … There was always a process of translation going on, trying to find the English equivalent for the French inside his head … Now looking at the text of *On the Road*, I can see French inflections all the way through it.“ Dalya Alberge, „Jack Kerouac's ex-girlfriend lifts lid on beat novelist's rise and fall“, *The Guardian* [online], Londres: Groupe Guardian Media, 2012-09-16 [cit. 2015-11-17], http://www.theguardian.com/books/2012/sep/16/jack-kerouac-ex-girlfriend

[2] „Ce Québécois américain qui, pour embrasser l’Amérique a dû se faire Américain, y compris la langue.“ Petr Kyloušek, „Image de l’Anglais et du Canadien-Anglais“, Petr Kyloušek, Image de l'Anglais et du Canadien-Anglais, In: *Us-Them-Me: The Serach for Indentity in Canadian Literature and Film*, Brno: Masarykova univerzita, s. 58-80, 2009, s. 71.

[3] Susan Pinette, „Jack Kerouac : l'écriture et l'identité franco-américaine“, *Francophonies d'Amérique*, Toronto: University of Toronto Press, (17), 2004, s. 35-43.

jednotlivá díla a čtenář si může všimnout, že ve svých románech často odkazuje na nejrůznější knihy, písně, filmy či historické události. Intertextualita je jednou z velmi důležitých složek v Poulinově psaní. Četné odkazy na Kerouaka můžeme pozorovat například v románu *Volkswagen blues* (1984), který bude předmětem naší následné analýzy.

Volkswagen blues vypráví o spisovateli Jackovi Watermanovi, který se ve svém minibusu značky Volkswagen vydává hledat svého staršího bratra Théa. Na cestě po Spojených státech amerických ho doprovází mulatka Pitsémine, nebo také Velká Kobylka, jak jí ostatní přezdívají kvůli jejím dlouhým nohám. Společně pátrají po ztraceném bratrovi, ale zároveň dochází ke konfrontaci jednotlivých kultur, která nutí oba protagonisty ke kritickému pohledu na společnost, ale i na sebe samé:

> Každé vytváření identity, každé „hledání sebe sama" předpokládá proces místního určení světa – světa jako jinakosti a jako přítomnosti […] vůči sobě samému. A naopak každé poznávání světa, každá „cesta" jakožto zkušenost se vztahem k tady a teď, které je třeba neustále znovu určovat, odpovídá procesu vytváření já.[4]

Právě kvůli tomuto aspektu hovoří quebecká literární kritika o takzvaných „romans identitaires" nebo také „voyages identitaires", tedy o románech týkající se hledání identity. Tento žánr se ve velkém začal objevovat v osmdesátých letech dvacátého století v Quebeku, v této „poreferendové"[5] době, kdy byly ustanoveny nové jazykové zákony[6] a kdy se Quebek definitivně odloučil od Francie a stále více tíhl ke svému jižnímu sousedovi, který pro něho ztělesňoval svobodu, úspěch a životní štěstí. Eva Le Grandová a Gaëtan Lévesque mluví o „americkém obzoru"[7]. Quebek je fascinován Spojenými státy a kulturně se jim otvírá. Tyto dvě kultury už nejsou chápány jako naprosto odlišné, ale jako části jednoho velkého celku - Severní Ameriky. Hrdinové „cest za identitou"[8] se vydávají za americkým snem, ale na vlastní kůži zakoušejí dvojí tvář této země, kde se pod lákavou maskou svobody a štěstí skrývá krutá pravda o násilí a lžích.

---

[4] Eva Voldřichová Beránková, „Frankokanaďané a Američané", In: *My-oni-já: Hledání identity v kanadské literatuře a filmu*, Brno: Host, s. 111-130, 2009, s. 126.

[5] Petr Kyloušek, *Dějiny francouzsko-kanadské a quebecké literatury*, Vyd. 1. Brno: Host, 2005, s. 410.

[6] Např. „Charta francouzského jazyka" z roku 1977

[7] Petr Kyloušek, *Dějiny francouzsko-kanadské a quebecké literatury*, Vyd. 1. Brno: Host, 2005, s. 417.

[8] Eva Voldřichová Beránková, „Frankokanaďané a Američané", In: *My-oni-já: Hledání identity v kanadské literatuře a filmu*, Brno: Host, s. 111-130, 2009, s. 124.

Americký sen, toulky po Americe, deziluze ze skutečnosti, pátrání po vlastním já, to vše mají romány *Na cestě* a *Volkswagen blues* společné. Pozorný čtenář si všimne dalších podobností, které nabádají k myšlence, že se Poulin svým americkým předchůdcem nechal inspirovat natolik, že napsal něžnější, klidnější a mírnější verzi světově proslulého románu. Sám Jacques Poulin však jakékoliv napodobování popírá:

> J.-D. C.: *Volkswagen blues* je často přirovnáván k románu *Na cestě*. Některé podobnosti jsou naprosto evidentní. Postavy vyrážejí za dobrodružstvím, na cestu napříč americkým kontinentem. Přesto se mi zdá, že postavy z Kerouakovy knihy se podobají spíše postávám z Vašeho románu *Ať se vám sladce sní*, než z *Volkswagen blues*.
> J. P.: Abych pravdu řekl, mezi Kerouakovým románem a svým vlastním žádnou souvislost nevidím.[9]

Přestože Poulin odmítá jakoukoli spojitost mezi svým a Kerouakovým románem, jistých společných rysů si nelze nevšimnout. Ostatně v Poulinově románu je několik narážek na beatniky ve spojitosti s hledaným bratrem Théem, který se prý s umělci setkal. Díky rozhovorům s některými z nich se hrdinům také daří získat další stopu, která by je k Théovi mohla zavést.[10] Odkazy ke Kerouakově tvorbě tam tvoří do značné míry hlavní linii příběhu.

S ohledem na Poulinovo přesvědčení budeme v této práci zkoumat podobnost obou knih, a to konkrétně na tématech vztahu k menšinám, amerického snu a hledání vlastní identity. Podíváme se, jak se k jednotlivým problémům stavějí hrdinové těchto románů a jak se k nim v dílech vyjadřují samotní autoři. Následně zhodnotíme, do jaké míry se Poulin svým americkým kolegou nechal inspirovat.

---

[9] „J.-D.C. : On a souvent comparé Volkswagen Blues à On the road19. Il y a des points communs évidents. Les personnages partent à l'aventure, sur la route, et traversent le continent américain. Cependant, il me semble que les personnages du livre de Kerouac ressemblent beaucoup plus à ceux de Faites de beaux rêves qu'à ceux de Volkswagen Blues.
J.P. : Personnellement, je ne vois pas beaucoup de rapports entre le livre de Kerouac et le mien." Jean-Denis Côté, „Un entretien avec l'écrivain Jacques Poulin", *Aieq* [online], 1993, [cit. 2015-07-06], Dostupné z: http://www.aieq.qc.ca/bulletins/sept05/entrevue_poulin.pdf

[10] Jacques Poulin, *Volkswagen blues*, 1. vyd, Překlad Eva Janovcová, Praha: Volvox Globator, 1998, s. 153.

2 Motivace cesty

Jak jsme již zmínili, oba romány pojednávají o hrdinech, kteří se vydávají na cestu po Spojených státech amerických. Neopouští však svou rodnou hroudu proto, aby vyrazili na poznávací dovolenou, zapomněli na své pracovní povinnosti, nebo si užili chvíle volna a klidu. Přestože v obou knihách protagonisté využívají toho, že se podívají na místa, kde nikdy nebyli, a navštíví známé kulturní a historické památky, není to hlavním důvodem jejich cesty, ale spíše drobným zpestřením při náročném a dlouhém cestování. Vždyť také o Jackovi a Velké Kobylce je řečeno, že jsou „vášnivými návštěvníky muzeí a navštívili jich už hodně a všelijakých.“[11] V románu *Na cestě* se postavy také dostávají na proslulá místa, ale je jich mnohem méně: „Prosvištěli jsme Lincolnovým tunelem a přejeli Times Square; Marylou ho chtěla vidět;“[12] „Vylezli jsme z auta a šli si prohlídnout jakousi starou indiánskou zříceninu…Nějací turisté zahlédli zdálky nahatého Deana…a šli dál;“[13] ale mladí beatnici spíše kolem jen projíždějí a z auta ani nevycházejí.

Opravdové důvody, které postavy vedou k podniknutí takové cesty po USA, jsou však mnohem hlubší a složitější. V následujících podkapitolách se budeme věnovat třem faktorům, které hrdiny motivují k cestě. Jelikož máme co dočinění se spisovateli – Jackem Watermanem a Salem Paradisem – jednou ze tří motivací je snaha naleznout inspiraci pro další knihu. Nicméně za touto tzv. „viditelnou motivací“[14] se skrývají jiné, závažnější důvody. V první řadě to jsou vyhrocené příbuzenské vztahy: Jack hledá ztraceného bratra Théa, Dean pátrá po svém otci; za druhé pak porozumění sobě samému: Pitsémine se chce usmířit sama se sebou, Jack si musí ujasnit, jak fungují mezilidské vztahy, Sal potřebuje vědět, kým je a jaký je smysl jeho života.

2.1 Inspirace pro knihu

Jak Jack, tak Sal se vydávají na cestu, aby získali inspiraci pro další dílo, nebo aby nabídli k dalšímu zpracování svůj již hotový román, a uplatnili se tak ve filmovém průmyslu: „Od té doby ho neopouštěla nesmyslná naděje, že starý Peckinpah ho zavolá,

[11] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 69.

[12] Jack Kerouac, *Na cestě*, Vyd. 5., V tomto překladu 1., Překlad Jiří Popel, Praha: Argo, 2005, s. 122.

[13] Jack Kerouac, *Na cestě*, Vyd. 4., Překlad Jiří Josek, Praha: Argo, 1997, s. 152.

[14] Eva Voldřichová Beránková, „Frankokanaďané a Američané“, In: *My-oni-já: Hledání identity v kanadské literatuře a filmu*, Brno: Host, s. 111-130, 2009, s. 125.

sdělí mu, že četl jeho poslední román, a že ho chce zfilmovat;“[15] „Každej [do Hollywoodu] přijížděl kvůli filmu, dokonce i já.“[16] Podaří se jim tohoto snu dosáhnout? Jak sami sebe hodnotí a kde čerpají podněty ke své tvorbě?

Na začátku příběhu je Salovi kolem pětadvaceti let, bydlí u své tety v Patersonu ve státě New Jersey a potlouká se kolem univerzitního kampusu, kde se setkává se svými přáteli studenty: „O to více byl rozhodnutý stát se spisovatelem, poté co se na jaře roku 1944 spřátelil se skupinou lidí z kampusu Kolumbijské univerzity.“[17] Je mladým nadějným spisovatelem, který žije celkem poklidným životem, když pomineme nedávný rozvod. Sám, pravda, zatím příliš nevydělává, ale podpory se mu dostává od tety, která ho živí. Mezi svými přáteli je jakožto spisovatel uznáván, protože když přijíždí Dean a chce se naučit psát, kamarádi ho okamžitě posílají za Salem. Jedině on totiž dokáže Deanovi vysvětlit vše potřebné: „Dean se svěřil Chadovi, že se od něj rozhodně musí naučit psát; Chad mu řek, že spisovatel jsem já a že by se teda měl spíš jít poradit se mnou.“[18] I Dean se později o jeho psaní vyjadřuje velmi pozitivně:

> Co se týče mý práce, řek mi: „Makej, všechno, co děláš, je skvělý.“ Když jsem psal nějakej příběh, koukal se mi přes rameno a hulákal: „Jasně! To je ono! Tý vole!“ a „Týjo!“ a otíral si čelo kapesníkem.[19] „To je vono, bráško, teď jsi to řek,“ a cítil jsem cosi jako posvátný oheň v jeho nadšení a vidinách, které ze sebe sypal s takovou vervou.[20]

Všichni se snaží o to, aby měl Sal volnou ruku, klid a místo na psaní, kdykoli bude potřebovat: „Ze San Franciska mi napsal kámoš Remi Boncoeur.[21] Napsal mi ještě, že bydlí v jakémsi baráku v Mill City, a tam že budu mít všechen čas na světě jenom na psaní.“[22]

Když Sal mluví sám o své práci, popisuje se jako energický spisovatel, který se snaží psát co nejrychleji, aby dokázal zachytit na papír všechny myšlenky a nápady, které mu víří v hlavě a kterých je obrovské množství: „zatímco já jak divej mlátil do stroje.“[23]

---

[15] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 22.
[16] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 93.
[17] „He became even more determined to be a writer after he became friends with a group of people around the Columbia campus in the summer 1944.“ Jack Kerouac, *On the Road*, [Nachdr.], London: Penguin, 2000, s. x.
[18] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 11.
[19] Tamtéž, s. 12.
[20] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 8.
[21] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 17.
[22] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 12.
[23] Tamtéž, s. 7.

Psaní je pro něho hlavní náplní života, k němuž se staví velmi zodpovědně. Nesedí a nečeká na nějaký náhlý popud, ale pracuje na svých knihách usilovně a bez ustání. Chápe to jako své povolání, a proto si pravidelně sedá ke svému psacímu stroji: „Já zuřivě pracoval na svém románu, a když jsem byl v půlce […] byl jsem konečně připravenej na svou první cestu na Západ.“[24] I jeho teta dosvědčuje, že poctivě pracuje: „Teta […] řekla, že […] jsem celou zimu tvrdě makal a nevytáh paty z domova.“[25] Avšak k tomu, aby měl neustále co psát, potřebuje dostatek inspirace, což je pro Sala dostatek skvělých zážitků, o které by se mohl se světem podělit: „A takhle tehdy začaly mý cestovní zkušenosti a zážitky příliš fantastický na to, abych si je nechával pro sebe.“[26] Jak jinak tedy získat nové zážitky, než se vypravit na nějakou dobrodružnou cestu? Právě proto, aby načerpal nové podněty k tvorbě, rozhodne se Sal podniknout cestu kolem světa: „že jsem jako spisovatel potřeboval nové zážitky,“[27] „Byl jsem mladej spisovatel a chtěl jsem vypadnout do světa.“[28] Jediný, kdo může zařídit, aby Sal zakusil něco ohromného, co mu zahýbe životem a z čeho bude moci čerpat pro svou knihu, je Dean. Energický, téměř hyperaktivně nespoutaný mladík, který chvíli nevydrží sedět doma a potřebuje být neustále v pohybu. Pramálo si dělá z konvencí, zákonů a předpisů a svobodně je porušuje. Dean je zárukou fantastických zážitků. Sal to moc dobře ví, a proto ho následuje. Deanova energie ho přitahuje, on je jeho múzou, hrdinou, ze kterého čerpá inspiraci. To on mu pomáhá při vytváření svého vlastního stylu, když mu píše dopis o délce osmnáct tisíc slov:[29] „Cassadyovo psaní posloužilo Kerouakovi jako model pro autobiografické vyprávění.“[30] (Samozřejmě hlavní podíl na vzniku „spontánní prózy“ má jazzová hudba, která je v té době velmi oblíbená. Hrdinové obrážejí jeden bar za druhým, aby si poslechli omračující hudbu, která v nich vyvolává až halucinační stavy: „Jack řekl, že to celé bylo založeno na jazzu a bopu.“)[31] Dean ale není jediným, od koho se Sal učí. Nemálo si bere z tvorby slavných spisovatelů, jejichž díla četl. Mezi takové patří Thomas Wolfe, Marcel Proust, Honoré de Balzac či Ernest Hemingway. Slavní literáti jsou jeho vzorem a on se snaží

[24] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 9.
[25] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 17.
[26] Tamtéž, s. 15.
[27] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 10.
[28] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 16.
[29] Tamtéž, s. 313.
[30] „Cassady had given Kerouac useful models of autobiographical narrative“ Kerouac, *On the Road*, 2000, s. xix.
[31] „Jack said it was all based on ‚jazz and bop‘.“ Ann Charters. *Kerouac: a biography*, New York: St. Martin's Press, 1994, s. 188.

dosáhnout jejich velikosti: „Čte knihy, protože mu mohou dát inspiraci, kterou potřebuje, aby se sám stal lepším spisovatelem.“[32] Když ale vyráží na cestu, děje se kolem něho tolik věcí, že na čtení pak nemá čas a v zásadě ani náladu. Nechce, aby mu něco uniklo. Naopak chce, stejně jako Dean, prožívat naplno každý okamžik. Přestože při sobě nějaké knihy má, nakonec se ani nedostává k tomu, aby je otevřel: „Měl jsem s sebou knížku *Velký Meaulnes* od Alaina-Fourniera, kterou jsem lohnul ze stánku v Hollywoodu, ale radši jsem si četl americkou krajinu.“[33] To hrdinům ale nebrání o přečtených knihách rozprávět („povídal jsem si s ní o knížkách“),[34] což je jedním z hlavních způsobů společného trávení času. Mluvit o tom, co je zaujalo, o vlastních myšlenkách, představách a pocitech považují za velmi důležité nejen proto, aby se mezi sebou lépe poznali, ale také proto, aby si vzájemně otevřeli nové obzory a mohli tak lépe vytvořit nějaké nové umělecké dílo. Pořádají dokonce seance, při nichž nepřetržitě několik hodin vedou velmi osobní rozhovory: „Allen a Neal seděli na posteli a účastnili se ďábelských maratonů ‚celodenních-celonočních-rozprav‘,“[35] „Marylou, Dean a já jsme seděli vepředu a vedli ty nejvřelejší hovory o slastech a radostech života;“[36] „pak jsem začal povídat já, v životě jsem toho tolik nenamluvil;“[37] „Tři dny a tři noci jsme si povídali v hotelu Ace.“[38] A aby na žádnou z těch příhod a vnuknutí nezapomněl a mohl je použít při sepisování svého díla, musí si Sal, ve skutečném životě Kerouac, dělat poznámky: „Jack přenechal své pracovní zápisky pro *Maloměsto, Velkoměsto* Holmesovi. […] Kerouac, který si každý den zapsal celé hromady slov;“[39] „ze zápisníků, které si vedl během minulých dvou let;“[40] „Kerouac plnil své deníky poznámkami pojednávajícími o jeho nápadech, jak rozvinout postavy a témata této verze románu *Na cestě*.“[41] Když následně přejde k opravdové tvorbě, musí se do toho „pustit s energií feťáka sjetýho benzedrinem a nepolevit.“[42] Mimochodem Kerouac

[32] „He read books for the inspiration they might give him to become a better writer himself.“ Reich, „Jack Kerouac Biography, 2010“, In: *Mr Reich's Wiki* [online], San Francisco: Tangient LLC [cit. 2016-01-27], Dostupné z: https://ontheroad29.wikispaces.com/file/view/Jack+Kerouac+Biography.pdf

[33] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 108.

[34] Tamtéž, s. 225.

[35] „Allen and Neal had sat on the bed and had ‚fiendish allday-allnight-talk‘ marathons.“ Charters, *Kerouac: a biography*, 1994, s. 74.

[36] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 126.

[37] Tamtéž, s. 193.

[38] Tamtéž, s. 217.

[39] „Jack left his work journals for *The Town and the City* with Holmes […] the Kerouac who noted down each day’s hoad of completed words.“ Charters, *Kerouac: a biography*, 1994, s. 96.

[40] „the notebooks he’d kept oer the past two years.“ Tamtéž, s. 196.

[41] „Kerouac filled his journal with pages of notes describing his ideas for developing the characters and themes of this version of *On the road*.“ Kerouac, *On the Road*, 2000, s. xv.

[42] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 11.

toto chápal doslova a opravdu užíval drog, nejen aby ho napadaly skvělé myšlenky, ale aby také vydržel psát několik dní bez přestávky:

> Díky benzedrinu se cítil silnější, sebevědoměji, než když byl střízlivý, a byl hrdý, že snese takovou obrovskou dávku. Jack cítil, že se sjíždí natolik, že dosahuje opravdového porozumění a čelí opravdovým strachům. S benzedrinem cítil, že se vydává na sebepoznávací pouť, když následujíc poznání stoupá vždy o stupeň výš. Jak řekl Allenovi, benzedrin posiloval jeho vnímavost a dělal ho chytřejším.[43]

Přesto úspěch není zaručený. Buď Sal za svou úmornou dlouholetou práci dostane pouze něco málo peněz, které mu jen tak tak vystačí na uhrazení nájmu („Získal jsem něco málo peněz z prodeje svý knížky, a tak jsem mohl tetě vyrovnat činži až do konce roku“),[44] anebo o jeho román nikdo ani nemá zájem: „ještě jsem stihnul vyzvednout si svůj odmítnutej rukopis.“[45]

Jack Waterman se vydává na stopu svému bratrovi v den svých čtyřicátých narozenin.[46] Právě prožívá krizi středního věku a „hledá, čeho by se chytil.“[47] Je autorem několika románů „(Napsal zatím jen pět románů, z nichž dva se mu z velké části nepovedly.)“,[48] právě jeden z nich dokončil a zatím ještě nedostal nápad, o čem by mohla být jeho další kniha:

> Prožíval ty chvíle úzkosti, které přepadnou každého spisovatele, když dokončí knihu: je si už vědom jejích slabin, ale ještě není schopen si představit další dílo, a tak začne pochybovat o svém talentu.[49]

Navzdory svému „značkovému jménu“ (Jack jako Kerouac a Waterman jako značka plnicího pera)[50] Jack trpí silnou méněcenností a velmi o sobě pochybuje, nejen jako

[43] „The benzedrine made him feel stronger, more self-confident than when he was straight, and he took pride in himself for being able to také such massive doses. Jack felt he was blasting so high that he was experiencing real insights and facing real fears. With benzedrine he felt he was embarking on a journey of self-discovery, climbing up from one level to the next, following his insights. As he told Allen, benzedrine intensified his awareness and made him feel more clever.“ Charters, *Kerouac: a biography*, 1994, s. 59.

[44] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 231.

[45] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 107.

[46] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 7.

[47] Tamtéž.

[48] Tamtéž, s. 21.

[49] Tamtéž, s. 24.

[50] Petr Kyloušek, *Dějiny francouzsko-kanadské a quebecké literatury*, Vyd. 1. Brno: Host, 2005, s. 417.

o spisovateli, ale i v osobním životě: „Jack Waterman se sebou jako spisovatelem příliš spokojen nebyl. Obecně vzato, neměl se moc rád […] ale ze všeho nejvíc nesnášel svůj vlastní způsob práce.“[51] Patří totiž mezi ty, kdo pravidelně, skoro až monotónně dodržují svůj režim. Sedí za stolem a snaží se v podstatě z ničeho vytvořit několik kapitol románu. Nemá žádné poznámky, ze kterých by čerpal, ani nečeká na nějakou zvláštní inspiraci. Prostě ze sebe každý den v určitý čas „vymáčkne“ několik stránek a postupně tak sepisuje celou knihu, kterou bude moci nabídnout nějakému nakladatelství:

> Řadil sám sebe mezi takzvané „dříče“: pracoval trpělivě a soustavně, ale jakoby bez inspirace a dokonce bez vnitřního puzení; denně usedal k práci ve stejnou hodinu a dařilo se mu napsat svou každodenní dávku jen díky tvrdošíjné usilovné práci.[52]

O to více sám sebe nenávidí, když ví, že se ani trochu nepřibližuje své vlastní představě o ideálním spisovateli. Ta se podobá tomu, jakým způsobem Jack Kerouac napsal své mistrovské dílo *Na cestě*: podle Watermanovy představy ideálního spisovatele sedícího například v baru totiž popadá náhlá inspirace na skvělý román a první věty mu samy přicházejí na mysl. Když mu přestává stačit kousek papíru, který našel v baru na stole, vrací se domů a sepisuje veškeré myšlenky a věty, kterých je najednou obrovské množství. Inspirace ho neopouští a on jako o závod hází na papír celý příběh, který se mu v hlavě odehrává. Nápadů je tolik, že skoro nestíhá zapisovat, přestává vnímat okolí a realitu, až nakonec upadá do bezvědomí. Když se po několika dnech probírá, s úlevou zjišťuje, že příběh dokončil a že je všemi kladně hodnocen.[53] Jack zároveň ví, že se mu nikdy nevyplní jeho naivní sen o tom, že by mu kdy zavolal slavný režisér akčních filmů a požádal ho, zda by mohl podle jeho románu natočit film.[54] Jack totiž „nepsal akční romány a ani nebyl známý autor.“[55] A pak nemá své romány ani rád, protože ví, že „svými knihami na tomhle světě stejně nic nezmění.“[56] V tuto chvíli ale Jack žádný rozepsaný román nemá, a protože se rozhodl vyrazit na cestu a pátrat po svém ztraceném bratru Théovi, může se věnovat čtení jiných autorů. Waterman je ale „čtenář vybíravý“[57] a oddává se výhradně

[51] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 27.
[52] Tamtéž, s. 27
[53] Tamtéž, s. 27-30.
[54] Tamtéž, s. 22.
[55] Tamtéž, s. 23.
[56] Tamtéž, s. 76.
[57] Tamtéž, s. 24.

četbě svých oblíbených autorů, „od nichž přečetl všechno, co napsali.“[58] Málokdy se stává, že by si přečetl knihu, která nefiguruje na seznamu jeho oblíbených děl: „a protože ustavičně myslel na bratra, vyhledával knihy, které by měly nějaký vztah k cestě do Saint Louis.“[59] Jeho cestovní partnerka představuje jiný extrém. Velká Kobylka si nijak zvlášť v četbě nevybírá, naopak „doslova všechny knihy požírá.“[60] Její přítomnost je pro Jacka velmi obohacující, jelikož si s ní může na cestě po Státech povídat o knihách, které každý z nich přečetl, podělit se o své názory a osvětlit si významy různých pasáží: „V knize se hodně mluvilo o *cestovatelích*. Autor si jich zřejmě velice vážil. Jacka zajímalo, zda Velká Kobylka má na ně stejný názor.“[61] Přestože oba hlavní protagonisté jsou spíše samotářské a tiché typy, je dialog ve *Volkswagen blues* důležitý jakožto zdroj poznání, osvobození a inspirace. Je třeba umět naslouchat a vyjádřit své pocity, ale také umět objektivně zhodnotit situaci a poučit se z ní. Podobným způsobem Jack přistupuje i ke knihám, které jsou v knihkupectví na pultu s novinkami. Hodnotícím kritériem pro celou knihu je pro něho její první věta. „Podle něho měla být první věta jakousi výzvou, které nemohl nikdo odolat.“[62] Knižní novinky Jacka většinou příliš neoslovují: „Pár jich otevřel a přečetl si první větu, ale nic z toho, co četl, ho neuspokojilo;“[63] ale když už najde knihu, která podle něj stojí za to, koupí si ji. Doufá potom, že z ní bude moci čerpat inspiraci pro vlastní tvorbu, ale také pro život, protože jak sám říká: „Všechno, co vím, nebo téměř všechno, jsem se dozvěděl z knih.“[64] I proto se mu všude po autě válejí: „Knihy byly ve všech koutech minibusu. K těm, které si Jack dal do kufru při odjezdu z Quebeku, přibyly postupně knihy, které si kupoval cestou nebo si je Velká Kobylka ‚vypůjčila‘.“[65] Mezi nimi se skrývaly také slovníky, které si Jack vzal pro jistotu, kdyby si přece jen našel chvíli na psaní svého dalšího románu. K tomu ale nedochází: „Bylo to ode mne směšné brát si ty slovníky. Od toho dne, co jsme vyjeli, jsem nenapsal jedinou řádku.“[66] Když se na konci jejich putování Velká Kobylka s Jackem loučí, navrhuje mu, aby o společném

[58] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 24.
[59] Tamtéž.
[60] Tamtéž.
[61] Tamtéž, s. 26.
[62] Tamtéž, s. 21.
[63] Tamtéž.
[64] Tamtéž, s. 17.
[65] Tamtéž, s. 88.
[66] Tamtéž, s. 119.

dobrodružství napsal „v nějaké knize.“[67] O zážitky, které by mohly sloužit jako podklad k dalšímu z Jackových románů, totiž není nouze.

2.2 Vztahy s příbuznými

Salovy rodinné vztahy jsou poměrně komplikované. Hned ze začátku se dozvídáme, že se nedávno rozvedl se svou ženou a jako asi každý rozchod, i tento byl jak administrativně, tak psychicky velmi náročný.[68] V originálním rukopise je však napsáno, že hrdinovi nedávno zemřel otec.[69] Kerouac měl zvláštní vztah se svým otcem. Leo Kerouac byl celkem oblíbeným v městečku Lowell, kde žil se svou rodinou. Jako každý otec chtěl, aby z jeho syna vyrostl „pořádný chlap“, který něco dokáže, a tak pro něho bylo spíše zklamáním, když zjistil, v jaké společnosti se Jack pohybuje. Místo původně zamýšlené fotbalové kariéry se Jack rozhodl pro vratkou dráhu spisovatele. Když pak Leo zjišťuje, s jakými přáteli se Jack stýká a co všechno provádí, neudrží se a vícekrát ho agresivně napadne. Přestože to Leo myslí dobře a snaží se svého syna nasměrovat zpátky na „správnou“ životní cestu, Jack tyto výbuchy hněvu považuje za útok proti vlastní osobě a otec se synem se postupně odcizují. Přispívá k tomu i fakt, že statný a úspěšný Leo, ke kterému Jack přece jen s úctou vzhlíží, posléze zkrachuje a onemocní rakovinou.[70] Proto je pro spisovatele spíše osvobozením, když Leo nakonec své nemoci podléhá. Jack tak zůstává jen se svou matkou, ke které se neustále vrací. Z části proto, že svému otci slíbil, že se o ni postará.[71] Hlavně pak proto, že po smrti staršího bratra Gérarda byla vůči němu matka velmi starostlivá a ochranitelská.[72] „Láska k jeho matce byla ta nejsilnější emoce, jakou vůči nějaké osobě pociťoval.“[73] V oficiálně vydané verzi románu matku nahrazuje postava tety, která Salovi poskytuje veškeré zázemí. Během svého cestování ji zpravuje o situaci a dokonce si od ní nechává posílat peníze: „Pak jsem se stavil na mrňavý poště a poslal tetě korespondák;“[74] „a tak má dobrotivá teta zase jednou spasila mou línou kůži.“[75]

[67] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 163.
[68] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 9.
[69] Jack Kerouac, *Sur la route: le rouleau original : roman*, Paris: Gallimard, 2010, s. 127.
[70] Charters, *Kerouac: a biography*, 1994, s. 59.
[71] Tamtéž, s. 61.
[72] Tamtéž, s. 24.
[73] „His love for his mother was the strongest emotion he ever felt for another person.“ Tamtéž, s. 73.
[74] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 28.
[75] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 98.

Kerouac se rozhodne napsat román, ve kterém by všechno všem vysvětlil a očistil se tak v očích své vlastní rodiny. Chce vytvořit něco, nač může být jeho rodina hrdá.[76] Usilovně tak pracuje na své knize, ale jakmile potkává Neala/Deana, jako by byl k němu přitahován neviditelnou silou. Má neustálé nutkání jít za ním a účastnit se všech bláznivin, které kamarád provádí: „Jasně, a že jsem chtěl poznat Deana líp, než jsem ho zatím znal […] hlavně proto, že mi Dean (i přes naše rozdílné povahy) připomínal jakéhosi mého dávno ztraceného bratra.“[77] I když teta Sala před Deanem varuje a on sám ví, že díky němu bude mít jen spoustu problémů, nemůže si pomoci:

> Přestože mě teta varovala, že se s ním dostanu do průserů, v uších mi zněla nová výzva, viděl jsem novej obzor a taky jsem v něj ve svým mladickým věku věřil; a nějakej menší průšvih nebo to, že by se na mě Dean jako na kámoše vykašlal, možnost, že mě shodí, jak to udělal později na vyhladovělejch chodnících a když jsem ležel nemocnej – co na tom záleželo? Byl jsem mladej spisovatel a chtěl jsem vypadnout do světa.[78]

„Teta věděla, že Dean se zač stydět má – a já taky, protože se s ním stýkám, a my oba jsme to smutně vzali na vědomí.“[79] „Teta mi řekla, že s Deanem a jeho partou jenom ztrácím čas. Věděl jsem, že má pravdu.“[80] „Jenže teď do mě vstoupil rarach a jeho jméno bylo Dean Moriarty a všecko mě to hnalo zpátky na cestu.“[81]

Dean Sala přitahuje energii, která z něho číší, a Sal si přítele upřímně zamilovává jako vlastního bratra: „Dean (i přes naše rozdílné povahy) připomínal jakéhosi mého dávno ztraceného bratra“[82] a také ho tak prezentuje před ostatními lidmi: „Je to můj brácha a poslouchá mě.“[83] „To je tvůj bratr?“ […] „Jo, je to můj brácha.“[84] Sal je totiž jedním z posledních, kteří Deanovi alespoň trochu věří: „Řekl jsem Deanovi, jak je mi líto, že mu nikdo na světě nevěří. ‚Ale já ti věřím, pamatuj.‘“[85] Všichni ostatní, kteří byli pro tohoto bohéma důležití, a on v nich viděl své hrdiny („Když jsem byl malej, tak můj největší hrdina byl bráchanec Sam Brady.“[86] „Bylo mi hned jasný, že Ed kdysi byl něco jako

[76] Kerouac, *On the Road*, 2000, s. xii.
[77] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 11.
[78] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 16.
[79] Tamtéž, s. 127.
[80] Tamtéž, s. 134.
[81] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 109.
[82] Tamtéž, s. 11.
[83] Tamtéž, s. 205.
[84] Kerouac. *Na cestě*. 2005. s. 234.
[85] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 203.
[86] Kerouac. *Na cestě*. 2005. s. 223.

Deanův starší brácha.“[87]), mu kvůli jeho nezodpovědnému chování přestali důvěřovat: „Stejně jako Sam Brady, i Ed Wall přestal Deanovi důvěřovat.“[88] nechtěli s ním „mít nic společnýho“[89] a snažili se i Sala před ním varovat: „že prej Deana pořádně neznám, že je to největší darebák a že na to jednoho ke svý lítosti taky přijdu.“[90] V očích všech je „zodpovědný zřejmě za všecko špatný, co se stalo.“[91] A tak je Sal jediným, kdo je ochoten s Deanem podnikat šílené cesty a pomoci mu hledat jeho otce, starého opilce, který žije buď na ulici, anebo po věženích:

> Dean […] koukal po nálevně na staré vandráky, kteří mu připomínali otce. „Myslím, že teď bude v Denveru – tentokrát ho musíme natuty najít, může bejt v okresním vězení nebo zpátky na Larimer Street, ale najít ho musíme, jasný?[92]

„Vidíš ty somráky u toho ohně? […] Nikdy si nemůžu bejt jistej, jestli tam s nima nesedí otec. […] Nikdy nevím, jestli se mám na něj někde zeptat nebo ne.“[93] „Kde asi byl ten večer jeho orvanej otec?“[94] „Jen hledám svého tátu.“[95] Dean se pokouší svého otce kontaktovat na místech, kde tuší, že by mohl být. „Psal tátovi do vězení v Seattlu“[96] Odpověděl mu, že je také neustále někde na cestě, ale když mu Dean pošle „prachy, přijede do New Yorku“[97], kde Dean v tu dobu přebývá. To je tak málo pravděpodobné, že Sal na konci svého vyprávění konstatuje, že jeho otce, „starého Deana Moriartyho, […] nikdy nenašli.“[98]

Jack si na svého bratra Théa vzpomíná v den svých čtyřicátých narozenin.[99] Neviděli se přibližně patnáct-dvacet let a naposledy spolu byli na závodech Formule 1 v Mont-Tremblant,[100] o kterých pojednává další Poulinův román *Faites de beaux rêves*.[101]

[87] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 236.
[88] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 214.
[89] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 224.
[90] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 183.
[91] Tamtéž, s. 181.
[92] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 178.
[93] Tamtéž, s. 240.
[94] Tamtéž, s. 224.
[95] Tamtéž, s. 239.
[96] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 233.
[97] Tamtéž.
[98] Tamtéž, s. 286.
[99] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 7.
[100] Tamtéž, s. 6.
[101] Jacques Poulin, *Faites de beaux rêves*, Ed. Saint-Laurent, Québec: Bibliothèque québécoise, 2003.

Zpočátku Jack dostával od bratra pohledy z nejrůznějších míst, která Théo navštívil, ale po nějaké době pohlednice ustaly a Jack o svém příbuzném neměl žádné zprávy. Když tedy o svých narozeninách přemítal o svém životě, vzpomněl si na svého bratra a rozhodl se, že se ho pokusí nalézt.[102] Dříve spolu měli velmi dobrý a úzký vztah, což dokazují vzpomínky z dětství, které hrdina vypráví Velké Kobylce: „o velkém dřevěném domě,[103] o zahradě, o řece[104], snowmobilu a tak podobně.“[105] Jack o bratrovi dokonce tvrdí, že to byl jeho „nejlepší kamarád.“[106] Théo byl pro Jacka vzorem, hrdinou a nepostradatelnou součástí života. Jack totiž považuje spisovatele za lidi, kteří určitým způsobem zapomínají žít, protože se nechávají pohltit vymyšleným světem knih: „Říká se, že když člověk píše, tak svým způsobem žije. Já si myslím, že také svým způsobem nežije. […] Představte si, že se uzavřete do knihy, do nějakého příběhu a nevšímáte si, co se děje kolem vás.“[107] Théo byl člověk činorodý, dělal, co se mu zlíbilo, protože byl „naprosto přesvědčen, že dokáže udělat všechno, co si usmyslí.“[108] Théo byl tedy Jackovou důležitou součástí, protože zajišťoval, že Jack bude užívat života („část mého já, která zapomněla žít“).[109] Proto ho hrdina potřebuje zpátky do svého života a začíná po něm pátrat, dokonce podává inzerát v novinách, kde žádá Théa, aby mu zavolal na zmíněné telefonní číslo.[110] Navíc se cítí provinile, že svému bratrovi nepomohl, když to potřeboval, a tak chce zjistit, zda je nyní v pořádku.[111] Postupně se díky rozluštění vzkazu z pohlednice a lidem, kteří Théa potkali (policie, knihovnice, Ferlinghetti, pouliční zpěvačka, Lisa, novinář, žena jezdce z rodea), s Velkou Kobylkou dostávají na stopu ztracenému bratrovi. Zároveň se o něm ale dozvídají i nové informace, což je pro Jacka nesnadné. Ze vzpomínek i díky příbuzenskému poutu, které ho k Théovi váže, si o svém bratru utvořil představu jakési dokonalosti. Bratr mu zosobňuje hrdinu, kterému Jack přivlastňuje určité jednání,[112] a těžko se pak vyrovnává se vším, co svědčí o opaku. Zprvu se bratra snaží očistit, ale sám si časem uvědomuje, že Théo „je napůl skutečný a napůl vymyšlený,“[113] protože si ho ve svých představách

[102] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 7.
[103] Tamtéž, s. 15.
[104] Tamtéž, s. 19-20.
[105] Tamtéž, s. 77.
[106] Tamtéž, s. 7.
[107] Tamtéž, s. 76.
[108] Tamtéž, s. 77.
[109] Tamtéž.
[110] Tamtéž, s. 69.
[111] Tamtéž, s. 45.
[112] Tamtéž, s. 120.
[113] Tamtéž, s. 77.

zidealizoval. Tomu nahrává i fakt, že na jedné fotografii je Théo označen za „unidentified man,“[114] jako by nebylo vůbec jisté, zda existuje. Nakonec se přece jen podaří Théa nalézt, ale shledání je spíše zklamáním, protože Théo je nemocný a Jacka nepoznává.[115] Jackovi je dokonce doporučeno raději se s ním nestýkat, protože „připomínáním minulosti by se jeho stav mohl dokonce zhoršit,“[116] což Jack přijímá lépe, než by čekal, a tak si říká, zda „měl Théa opravdu rád“, nebo zda miloval „představu, kterou si o něm udělal.“[117] Proto si do budoucnosti předsevzal, že se bude „muset konečně naučit, jak vlastně fungují ty mezilidské vztahy.“[118]

Velká Kobylka, která Jacka doprovází na cestě za ztraceným bratrem, se původně vydala do Gaspé, kde chtěla navštívit svou matku[119] pracující v místní knihovně jako uklízečka. Ale protože je napůl indiánka, a žije tedy kočovným způsobem života, plánovala, že poté, co svou matku pozdraví, bude pokračovat v cestě. Jen ještě neví kam.[120] Proto jí výprava za Théem přišla vhod. Alespoň si užije nějakého dobrodružství a pomůže muži v nesnázích.

2.3 Poznání sebe sama

Na cestě je románem o neustálé honbě za něčím. Dean chvíli neposedí na místě, potřebuje být v pohybu, na cestě. Jedině tak je „ve svém živlu.“[121] Důvody, proč tomu tak je, jsou následující: Dean je plný energie, kterou musí nějak vybít. Je na stopě TOMU (viz. Úvod) a chce si užít života do posledního doušku. „Dean se jen řítil společností posedlej kusem žvance a láskou; v podstatě mu bylo všechno šumafuk.“[122] A to je právě ten problém. Dean se totiž o nikoho nestará, záleží mu jen na sobě samém. Přebíhá od Marylou ke Camille s dětmi, od nich pak zpátky k Marylou, od ní k Inez a tak pořád dokola. Když Salovi dojdou peníze, nebo když onemocní, je schopen svého přítele opustit, vysadit ho na ulici, nechat ho napospas nemoci a pokračovat dál v cestě: „Když se mu to hodí, tak tě nechá v bryndě, ani nemrkne.“[123] Jediné, co opravdu chce, je běhat po světě a užívat si

[114] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 150.
[115] Tamtéž, s. 160-161.
[116] Tamtéž, s. 163.
[117] Tamtéž.
[118] Tamtéž, s. 163.
[119] Tamtéž, s. 162.
[120] Tamtéž, s. 6.
[121] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 126.
[122] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 16.
[123] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 160.

toho, co se nabízí. Na nikoho se neohlíží a za nic nechce nést odpovědnost. Všichni to o něm vědí, a proto mu přestávají důvěřovat: „Už léta nemáš žádnej smysl pro zodpovědnost k nikomu a ničemu."

> Nemáš ani špetku pochopení pro nikoho a pro nic jinýho než pro sebe a pro svý vylomeniny. Staráš se jen o tu věc, co ti visí mezi nohama, a kolik peněz a zábavy ti můžou poskytnout lidi kolem tebe, aby ses stejně nakonec na všecky vykašlal. Ale kdyby jen to, ale ty z toho máš ještě srandu. Neuvědomuješ si, že život je taky vážná věc a že jsou lidi, co v něm chtějí něco pořádnýho dokázat, místo aby jenom pořád blbli…[124]

Deanovi to ale vůbec nedochází. Sice chce všemu porozumět, vést intelektuální diskuze, ale ve skutečnosti se nad sebou nedokáže zamyslet a podle toho také jednat. Nikdy ho to ani nenapadlo. Jeho bláznovství ho naprosto ovládlo a on se bez dosažitelného cíle toulá po světě.

Přestože si Sal tyto skutečnosti uvědomuje, je Deanem fascinován a touží poznat nejen jeho, ale i jiný způsob života, než jaký doposud vedl. Následuje Deana všude, kam se on řítí, ale pokud jde o kousky, které přítel provádí, ty chce jen pozorovat. „Nechtěl jsem do toho zasahovat, chtěl jsem jen následovat."[125] Jako by chtěl jen zjistit, jak druzí žijí, kam to vede, co z toho mají a podle toho se potom rozhodnout, zda se vydá stejným směrem, nebo se vrátí k tomu, na co byl zvyklý. Sal je zpočátku jen nestranný pozorovatel, který se do šílených akcí aktivně nezapojuje, ale postupně se nechává strhnout a nakonec se nechává nakazit Deanovým bláznovstvím.[126] Problém je, že sice chce poznat spoustu věcí, ale je nerozhodný a zmatený: „mám rád až příliš moc věcí a často se dostávám do zmatků a trablů, jak z jedné padající hvězdy přeskakuju na druhou, dokud stejně nakonec nepadnu."[127] Celý tento stav odráží Kerouakovy opravdové pocity („Jackovo zoufalé přejíždění tam a zpět po Státech […] jen odráželo jeho vlastní zmatenost.").[128] Snaží se být jako Dean, který je jeho vzorem („Portrét Cassadyho, tak jak ho Jack vykreslil […] byla opravdu Kerouakova vysněná představa sebe sama."),[129] zároveň si však chce udržet fungující vztahy s rodinou. Cítí vinu, protože nepokračoval ve fotbalové kariéře, jak by si

[124] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 181.
[125] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 137.
[126] Tamtéž, s. 130.
[127] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 119.
[128] „Jack's desperate flights back and forth across the country […] only mirrored his own confussion." Charters, *Kerouac: a biography*, 1994, s. 91.
[129] „The portrair of Cassady that Jack sketched […] was really Kerouac's dream image of himself." Tamtéž, s. 142-143.

to přál jeho otec, ale rozhodl se být spisovatelem. Touží po úspěchu a uznání za svou literární tvorbu a kritiku nese velmi těžce („V jednom upoceném románu udělal ze svého nejlepšího přítele legendu, zatímco Jack se psaním knih celý život snažil udělat legendu sám ze sebe“).[130] Neví, zda je spíše Američan, nebo Frankokanaďan („Jack se hluboce zajímal o původ své rodiny a jména.“[131] Kvůli tomu jel i do Paříže.). Přestože je vychován v katolickém prostředí, na nějakou dobu proniká i do buddhismu.[132] Místo aby se postavil věcem čelem, ve velkém konzumuje omamné látky[133] a využívá dobroty druhých, kteří ho u sebe nechávají bydlet.[134] Ostatní ale vidí, že to takto dál nejde, nýbrž „že nadešel čas, kdy se bude muset rozhodnout, co [je] zač a co je potřeba udělat.“[135] Nakonec se Sal rozhodne, zklidní se a nechává Deana svému osudu.

Stejně jako se v sobě nevyzná Jack Kerouac, tak i Jack Waterman je zmatený sám sebou. Neví, co chce, nezná sám sebe a svoje touhy. Ujasnit si, kým je a jaké city chová ke svému bratrovi, mu musí pomoci jeho společnice. Ne nadarmo si občas „hrají“ na psychologa.[136] Sám o sobě Jack tvrdí, že se stal spisovatelem, protože toho moc neví.[137] Psaní je pro něho „jakýmsi průzkumem, objevováním,“[138] ale zároveň „svým způsobem nežije.“[139] Obdivuje svého bratra, protože ten vystupuje z řady a nebojí se dělat si, co se mu zlíbí: „Théo nikdy nedělal věci tak jako každý jiný.“[140] „Z ničeho si nedělal problémy.“[141] Pro Jacka byl zárukou toho, že vždy podniknou nějaké dobrodružství a opravdu si užijí života. Théo se v Jackových představách řadí mezi nejúspěšnější osobnosti ve všech ohledech.[142] Avšak i přes obdiv, který ke svému bratrovi chová, Jack také touží po uznání sebe sama.[143] Rád by napsal román, který by se stal bestsellerem a byl by podle něho natočený film, ale zatím se mu to nedaří, „protože svými knihami na tomhle světě nic

[130] „In one sweeping novel he made his best friend a legend, while Jack struggled himself in a lifetime of writing books to create a legend out of his own life.“ Tamtéž, s. 288-289.
[131] „Jack was deeply interested in tracing the origins of his family and his name.“ Charters, *Kerouac: a biography*, 1994, s. 372.
[132] Tamtéž, s. 190.
[133] Tamtéž, s. 299.
[134] Tamtéž, s. 139.
[135] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 134.
[136] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 45
[137] Tamtéž, s. 53.
[138] Tamtéž, s. 52.
[139] Tamtéž, s. 76.
[140] Tamtéž, s. 8.
[141] Tamtéž, s. 7.
[142] Tamtéž, s. 123.
[143] Tamtéž.

nezmění.“[144] Přitom tohle je pro něho jediným důvodem, proč by se knihy měly psát.[145] Jack je zkrátka zklamán životem a sám sebe nenávidí: „A dokonce si myslím, že nemám vůbec rád život a ani sám sebe.“[146] Cesta po Spojených státech amerických mu naskýtá možnost podívat se, jak žijí ostatní, projít obtížnými situacemi a pobavit se s někým osobněji, než jak byl doposud zvyklý, a znovu si uspořádat život, hodnoty a touhy.

Pitsémine sice velmi záhy odhalí, co se odehrává v Jackově mysli, ale sama má nevyřešený problém s vlastní identitou. Velká Kobylka je totiž dcerou indiánky a bělocha. Už její rodiče měli problémy, když se vzali (její matka ztratila statut indiánky, museli se odstěhovat z rezervace a žili v maringotce).[147] Pitsémine se tedy narodila na cestě a jedině na cestě je opravdu šťastná.[148] Je to styl života, na který si zvykla a který jí vyhovuje: „nikdy dopředu [neví], co [bude] dělat.“[149] Žije tedy okamžikem, ale zároveň jako by před sebou unikala. Myslí si totiž, že není „ani pořádná indiánka,“[150] obviňuje se, „že není ani indiánka ani běloška, že je něco mezi, a že koneckonců není vůbec nic.“[151] Nedokáže se zařadit ani mezi bělochy, ani mezi indiány, protože ji od nich vždy něco odlišuje a všude se cítí cizí. Dokonce ani se sebou samou není tak úplně v souladu, a právě proto se vydává na cestu, aby se „usmířila sama se sebou.“[152] Jedním z prostředků, jak toho dosáhnout, měla být noc strávená na hřbitově mezi hroby jednoho z významných náčelníků, ale výsledek není přesně takový, jak by si Pitsémine byla představovala, a tak se dál snaží poznat, kým je. Jednou se dokonce převlékne za chlapce a očividně si svou roli užívá: „zřejmě vám činí velké potěšení, že vás lidé považují za kluka.“[153] Během cestování potkává různé lidi a občas se jí stane, že se zachová jinak než obvykle: „Velká Kobylka se nechovala často jako matka-kvočna, dokonce nenáviděla, když se jí to přihodilo, ale tentokrát to bylo silnější než ona.“[154] Teprve v San Francisku začíná pociťovat, že je tam, kde opravdu má být: „je mi dobře. Už dávno jsem se necítila tak dobře.“[155] Je to proto, že se na ni už nikdo nedívá skrz prsty a že ji všichni berou takovou, jaká je: „zdálo se jí, že v tomhle městě, kde lidé

[144] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 76.
[145] Tamtéž, s. 77.
[146] Tamtéž, s. 76.
[147] Tamtéž, s. 56.
[148] Tamtéž, s. 92.
[149] Tamtéž, s. 22.
[150] Tamtéž, s. 17.
[151] Tamtéž, s. 127.
[152] Tamtéž, s. 47.
[153] Tamtéž, s. 39.
[154] Tamtéž, s. 131.
[155] Tamtéž, s. 147.

tolika ras žijí očividně v harmonii, by si mohla ujasnit svou vlastní totožnost a najít sama sebe.“[156]

[156] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 162.

3 Vztah k jinému

Oba romány popisují putování postav, které jsou nějakým způsobem odlišné od většiny lidí. Vybočují z obecně chápaného standardu, ať už vlastním přičiněním, či „pouhými" genetickými předpoklady. Kvůli tomu se dostávají na okraj společnosti, což s sebou přináší celou řadu problémů, zejména krizi identity. Vydávají se proto na cestu, během níž se střetávají jak se společenskými normami, tak s životem lidí, kteří tyto normy ne zcela dodržují. Mezi takové patří například chudí občané či delikventi, ale hlavně původní obyvatelé Severní Ameriky a přistěhovalci, na které se zaměříme v této kapitole.

V současné době představuje počet Indiánů ve Spojených státech amerických přibližně 1% celkové populace,[157] v Kanadě se pak počet původního obyvatelstva odhaduje na 4%.[158] Je to dáno historickým vývojem obou zemí. S objevením nového světadílu a příchodem Evropanů na toto území se původní obyvatelé dostávali do kontaktu s novou kulturou, ale také s nemocemi, kterým se nedokázali bránit. Zpočátku byla vyvíjena snaha o soužití původních národů s příchozími, ale postupem času si přistěhovalci nárokovali půdu a s Indiány vedli války.[159] Nakonec kolonisté získali převahu, velká část Indiánů následkem bojů, nemocí či omamných látek vymřela, ostatní byli zatlačeni do rezervací. Původní obyvatelé a nově příchozí se mezi sebou sice mísili, avšak postavení Indiánů a míšenců ve společnosti zůstává nadále podřadné.

Kerouac i Poulin si uvědomují historický základ, na kterém obě země spočívají, a současnou společenskou situaci. Ve svých románech zachycují vzájemné vnímání a vztahy mezi americkou společností a menšinami. Sami se pak vůči nadřazenému způsobu chování americké společnosti vymezují a soucítí s utlačovanou menšinou.

[157] Karen R. Humes, Nicholas A. Jones a Roberto R. Ramirez, „Overview of Race and Hispanic Origin: 2010", In: *United States Census Bureau* [online], Suitland: U. S. Census Bureau, 2011, [cit. 2016-02-09].

[158] Magdalena Fiřtová. „Kanada a původní obyvatelé: Harperova cesta k ekonomické soběstačnosti". In: *Ústav mezinárodních vztahů Praha* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů Praha. 2012. [cit. 2016-02-09].

[159] Samuel P. Huntington. *Kam kráčíš, Ameriko?: krize americké identity*. Vyd. 1. V Praze: Rybka. 2005. s. 61.

3.1 Postavení menšin v severoamerické společnosti

Obrázek, který o menšinách získáváme z románu *Na cestě*, není nijak pozitivní. Text vykresluje jednak životní úroveň Indiánů a černochů ve Spojených státech a Mexiku, která rozhodně není vysoká, dále pak postoj a stereotypy vytvořené bílými Američany.

Pravděpodobně nejmarkantnějším rysem je, že se menšiny velice těžko zařazují do společnosti. Jedinci jsou považováni za jednodušší, podřadnější a vzhledově i kulturně se příliš odlišují, než aby mohli být bráni na roveň s bílými Američany. To potvrzuje i fakt, že po druhé světové válce měli sice všichni veteráni podle *G. I. Bill of Rights*[160] určitá práva, nicméně jejich dodržování určovala spíše barva pleti než oficiální předpisy.[161] Není divu, že se Indiáni a černoši postupně separují, tvoří uzavřená společenství a sami se kontaktu s bílými vyhýbají. Indiáni mají velké hnědé oči s pronikavým pohledem („nespouštěla z nás svý velký hnědý kukadla,“[162] „dívaly se na nás velkýma hnědýma očima s takovou oduševnělou silou,“[163] „pořád na nás upíraly ten smutnej a hypnotickej pohled,“[164] „ostřížíma očima sledovali vážnýho šílenýho Deana“),[165] nosí jiné oblečení („nejspíš se – stejně jako my – pozastavujou nad tím, jak jsme oblečený“)[166] a dokonce se i jinak potí („‚To není pot jako ten náš. Ten její pot je olejnatej a má ho tam pořád‘ […] Pot na jejím čele byl těžkej a nehybnej; nestékal a leskl se jak panenskej olivovej olej“).[167] Po cestě napříč Spojenými státy se Sal setkává s nejrůznějšími lidmi, kteří však mají víceméně podobný pohled na Indiány. Podle většiny z nich jsou Indiáni primitivním národem, který není kompetentní k vlastnictví prosperujícího území. Teprve tehdy, když jsou možnosti území vyčerpány a místo je zpustošeno, jsou Američané ochotni vrátit půdu prvotním vlastníkům:

> Nebraska mě nijak zvlášť nezajímá. Dyť ve třicátých letech tady široko daleko nebylo vidět než oblaka prachu. Nedalo se tu ani dýchat. Zem byla úplně černá. Pamatuju ty časy. Pro

[160] G. I. Bill (of Rights), In: *Encyclopædia Britannica* [online], United States: Encyclopædia Britannica, Inc. 2014, [cit. 2016-02-10].
[161] Ira Katznelson, *When affirmative action was white: an untold history of racial inequality in twentieth-century America*, [Norton pbk ed.], New York: W.W. Norton, 2006.
[162] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 305.
[163] Tamtéž, s. 306.
[164] Tamtéž.
[165] Tamtéž, s. 307.
[166] Tamtéž, s. 293.
[167] Tamtéž, s. 305-306.

> mě za mě můžou Nebrasku klidně vrátit Indiánům. Já tenhle zatracenej kout nesnáším víc než kterejkoli jinej flek na světě.[168]

Nestydí se za to, že jejich předci sebrali Indiánům půdu násilím[169] a donutili je žít v podmínkách, na které vůbec nebyli zvyklí. Naproti tomu samotní Indiáni své nadšení z kořisti alespoň nevystavují všem na odiv, ale nechávají si ho raději na chvíle, kdy jsou o samotě: „Ruxton se zmiňuje […] o jednom Indiánovi, kterej byl tak rudej rozpaky, protože vlastnil pěknou řádku skalpů, že radši zdrhnul do pouště, aby si tam vychutnal slávu svých hrdinskejch skutků hezky o samotě.“[170] Dalším obecným míněním o Indiánech je to, že nic nedělají: „…přímo hloučku přiťáplých buclatých omažských Inidánů, kteří neměli co dělat a kam jít.“[171] Podle Američanů nemají původní obyvatelé na práci nic jiného než popíjet alkohol a „ládovat se kokainem.“[172] Víme, že Dean jezdí velmi rychle a předpisy spíše nedodržuje. Ale podle Sala je řízení Indiánů ještě šílenější: „Šílení bosí indiánský řídiči nás předjížděli, obklopovali, troubili a dělali děsnej rambajz. […] Americký záchranky kličkujou mezi provozem se zapnutou sirénou; ale indiánský sanitky úžasnýho felláhínskýho světa se prostě řítej městemsto třicítkou a všichni před nima musej uhýbat a uskakovat, za žádných okolností a kvůli nikomu nezpomalujou, letí dál. […] Řidiči byli Indiáni. Lidi, dokonce i starý ženy, dobíhali autobusy, který vůbec nestavěly.“[173] Když Sal a Dean navštíví Mexiko, potkávají různé Indiánské kmeny. Čím více se vzdalují městu, tím více je znatelná chudoba a divokost: „ty, co žijou někde daleko za tím útesem, dál od silnice, musej bejt ještě mnohem zvláštnější a divočejší.“[174] Indiáni postávají podél silnice a prodávají různé předměty („Chtěly nám prodat kousky krystalických nerostů“),[175], nebo jen žebrají („Všichni k nám natahovali ruce […] a žebrali o něco z civilizovanýho světa“).[176] Právě panamerická dálnice je to jediné, co je se světem spojuje.[177] Zpočátku působí na Deana a Sala zvláštně: „Indiáni podél silnice začali bejt hodně podivný;“[178] ale

[168] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 26.
[169] Náčelník Seattle?, „Půda na níž žijeme nám nepatří a nikdy nepatřila“. In: *Přítomnost* [online], Praha: Přítomnost, The New Presence, 2015, [cit. 2016-02-13].
[170] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 43.
[171] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 22.
[172] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 238.
[173] Tamtéž, s. 308-309.
[174] Tamtéž, s. 305.
[175] Tamtéž, s. 306.
[176] Tamtéž, s. 307.
[177] Tamtéž, s. 305.
[178] Tamtéž.

jak potkávají více a více Indiánů a vidí, jak žijí, je jim jich líto pro chudobu, ve které se utápí: „Na Deanově tváři se objevila bolestná grimasa.“[179] Zároveň si uvědomují, že Indiáni stojí na počátku lidstva, a chovají k nim úctu a obdiv: „Indiáni, z nich vzešlo celý lidstvo, oni jsou jeho otcové. […] V poušti ‚dějin‘ jsou Indiáni stejně důležitý jako skály v poušti písku.“[180]

Co se týče černochů, Sal a Dean potkávají v zásadě dvě skupiny. Do té první patří úspěšní jazzoví hudebníci, jejichž koncerty si chodí poslechnout a nechávají se ovládat jejich hypnotickou melodií.[181] Nejznámějším z nich je Slim Gaillard, který je pro Deana ztělesněním samotného Boha: „Teď k němu Dean přistoupil, přiblížil se k svýmu Bohu; myslel si, že Slim je Bůh.“[182] Druhou skupinou jsou černoši, jejichž chování vzbuzuje údiv až strach: „Tohle je jeden z těch zvláštních případů, kdy se černoch dokáže chovat jako starej podezíravej blázen.“[183] „Najednou jsme minuli přízrak: po silnici kráčel černoch v bílé košili a vztahoval své mocné pracky vzhůru k inkoustově černé nebeské klenbě. […] Sami jsme měli nahnáno. Chtělo se nám pryč z téhle hadí říše a blátivé černoty, zpátky na kamarádskou americkou zem.“[184]

Z výše zmíněných důvodů je tedy výjimečné, když se Američané s příslušníky menšin přátelí: „Říkalo se tady o tom, že je to jediné místo v Americe, kde žijí černoši a běloši dobrovolně pospolu; a taky že to tak bylo. Od té doby jsem už tak divoké a veselé místo nikde neviděl.“[185]

> A pak se stalo něco strašně zvláštního. Všichni byli tak zčazený, že se obvyklý formality rozplynuly a nahradil je okamžitej zájem o věci, […] který vyplývaly z neobvyklý situace, kdy Mexičani a Američani spolu čaděj v poušti a když člověk vidí z bezprostřední blízkosti tváře […] jinýho světa.[186]

Poulinův román *Volkswagen blues* je svým způsobem historickým průvodcem vztahů a soužití Indiánů s kolonisty. Díky Velké Kobylce se seznamujeme s chováním,

[179] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 305.
[180] Tamtéž, s. 290.
[181] Tamtéž, s. 205-210. a 247-250.
[182] Tamtéž, s. 182.
[183] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 220.
[184] Tamtéž, s. 148.
[185] Tamtéž, s. 58.
[186] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 292.

které charakterizuje první národy, s jejich tradicemi, ale zejména s neustálými boji, které původní obyvatelé vedli s bílými. Pitsémine sice vše podává ze svého osobního pohledu, ale ten je kompenzován Watermanovým postojem. Nejednou tak dochází k vyostřenějším diskuzím, kdy Jack obhajuje své hrdiny z řad traperů, zatímco míšenka je osočuje z vraždění Indiánů. Sama Pitsémine však uznává, že kanadští trapeři se „k indiánům chovali líp než američtí.“[187] Za to nemá žádné pochopení pro vojáky, zejména pak pro americkou jízdu, konkrétně sedmý pluk.[188] A co teprve vymýcení bizonů, které zapříčinilo „konec indiánů z plání.“[189] „Měla za to, že indiáni lovili bizony vcelku rozumně. Na rozdíl od bělochů, kteří často zabíjeli bizony jen pro jejich kožešinu nebo jazyk, využívali indiáni všechno, co jim to skvělé zvíře poskytovalo.“[190]

Příběhy, které Pitsémine vypráví o Indiánech, popisují velmi krutou realitu bojů, které mezi sebou Indiáni a běloši vedli a které Indiáni velmi často prohrávali s velkými ztrátami. Každá z událostí se váže k jednotlivým místům, a tak když postavy křižují americký kontinent, míjejí některá s významných míst. Pohled na ně, či samotný název Velké Kobylce evokuje události, jejichž průběh pak Watermanovi líčí. Dozvídáme se tak o Josephu Brantovi, důležitém náčelníkovi, u jehož hrobu Velká Kobylka přespí s nadějí, že jí pomůže vyřešit otázku identity,[191] o „údajných hrdinských činech slavného lovce bizonů“ Buffalo Billa,[192] o vojácích z pevnosti Laramie, kteří postříleli Indiány za krádež krávy,[193] o vyvraždění Indiánů u Písečného potoka[194] a u Poraněného Kolene.[195] K bojům však docházelo také mezi samotnými Indiány, jak tomu nasvědčuje příběh o Hladové skále.[196]

O samotných tradicích a životním stylu Indiánů se dozvídáme, že existuje vícero kmenů, které mezi sebou mají různé vztahy,[197] nezůstávají příliš dlouho na jednom místě, ale ať už kvůli nebezpečí ze strany bělochů či kvůli obživě kočují,[198] zachovávají

[187] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 26.
[188] Tamtéž, s. 113.
[189] Tamtéž, s. 97.
[190] Tamtéž.
[191] Tamtéž, s. 47.
[192] Tamtéž, s. 96.
[193] Tamtéž, s. 113.
[194] Tamtéž, s. 115.
[195] Tamtéž, s. 116-117.
[196] Tamtéž, s. 64-67.
[197] Tamtéž, s. 11.
[198] Tamtéž, s. 22.

předávání vlastní historie ústním podáním z generace na generaci,[199] věří na duchy[200] a některé věci považují za svaté,[201] komunikují pomocí kouřových signálů.[202]

Indiáni jsou příliš poznamenáni bolestnou minulostí, a tak mají obtíže žít přítomností.[203] Avšak nejen kvůli tomu mají problém zařadit se do současné společnosti. Jejich bílí spoluobčané se k nim nechovají příliš zdvořile a například oslovení „milá paní" je něčím, čeho se Indiánka dočkává jen velmi zřídka: „To se mi moc často nestává, aby mi někdo řekl ‚milá paní'."[204] Také zaměstnání, která Indiáni zastávají, nejsou příliš prestižní. Jsou přijímáni spíše na pozice, kde se nedá očekávat kariérní růst. A protože ve *Volkswagen blues* má velmi důležitou roli slovo, kniha a intertextualita, všichni pracují v knihovně. Sama matka Velké Kobylky je uklízečkou v knihovně v Gaspé.[205] Hrdinové pak potkávají mladou míšenku nápadně podobnou Pitsémine, a to v knihovně v San Francisku.[206] I ona jim radí a navádí je na Théovu stopu.

3.2 Milostné vztahy

Ačkoli v očích většiny společnosti příslušníci menšin nedosahují ani takové úrovně, aby k nim přistupovala se základní lidskou úctou, a raději se jim vyhýbá, hlavní mužské postavy obou románů mají jiný názor. Nejen že se Indiánů, černochů a dalších přistěhovalců neštítí, ale naopak je jejich odlišnost přitahuje. Do takové míry, že se s nimi přátelí a s ženami navazují intimní styky.

Sal a Dean jsou dva naprosto odlišní lidé, kteří mají jiný životní styl, jiné hodnoty a také jiný pohled na vztah se ženami. Zatímco Dean je bohém a nenapravitelný sukničkář, Sal je rezervovanější a citlivější. Vzájemně se sice ovlivňují a poučují, ale nakonec přece jen každý zůstává věrný své životní filozofii.

Dean je člověk, který dělá, co se mu zlíbí, kdy se mu zlíbí. Neláme si s ničím hlavu, a to ani se vztahy. Není schopný vzít zodpovědnost do vlastních rukou a udržet si jeden normálně fungující vztah. Místo toho přebíhá od jedné ženy k druhé a snaží se jich „ulovit" co nejvíce. Všude, kam přijedou, si Dean vyhlédne nějakou dívku, se kterou by se rád

[199] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 50.
[200] Tamtéž, s. 47.
[201] Tamtéž, s. 67.
[202] Tamtéž, s. 101.
[203] Janet M. Paterson, *Figures de l'autre dans le roman québécois*, Québec: Nota bene, 2004, s. 170.
[204] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 12.
[205] Tamtéž, s. 10.
[206] Tamtéž, s. 146.

vyspal: „Vzadu za kukuřičným polem bydlela nádherná kočička, mladá holka, kterou se Dean rozhodl dostat už od chvíle, co jsme sem přijeli.“[207] Někdy si dokonce jen tak odskočí během krátké zastávky, když například přestupují: „Dean zatím pobíhal po městě. V malé restauračce klofnul jednu číšnici a sjednal si s ní na odpoledne rande, že si vyjedou v jeho cadillacu [půjčený z cestovní kanceláře] […] Vzali to k parkovišti […] a tam za plného světla jí to, jak tvrdí, udělal, natotata a bez dlouhejch cavyků.“[208] „Pro něho byl totiž sex tou nejsvětější a nejdůležitější věcí v životě,“[209] a to sex bez dalších závazků. Jediné, po čem v životě touží, je pořádně si užít, dokud může a všechny závazky a povinnosti jdou stranu. Vše se podrobuje jeho choutkám. Jedná impulsivně, téměř instinktivně. Myslí jen na sebe a své tělesné potřeby („Staráš se jen o tu věc, co ti visí mezi nohama.“)[210] a vůbec se neohlíží na city druhých. Neuvědomuje si, že jeho sobecké chování může někomu ublížit: „Bylo hrozný slyšet, jak Camille naříká. Nemohli jsme to snýst a vypadli jsme ven nakoupit pár piv. […] Nedokázal jsem pochopit, co se tak strašnýho stalo, pokud už ovšem nebyla dočista šílená z toho všeho, co jí Dean navyváděl.“[211] Lidé, kteří ho dříve obdivovali, ho nyní odsuzují. Sami totiž pochopili, „že život je taky vážná věc“[212] a ne jen zábava. Proto se ani nediví, že dívky Deana samy opouštějí: „Myslím, že Marylou byla velice, velice moudrá, že tě nechala.“[213] Dean má přese všechny jednorázové sexuální vztahy (muže nevyjímaje), několik vážných známostí. První z nich je Marylou, kterou potkal v Denveru „v jednom bufáči […, a pak do ní] tři dny a tři noci hučel v hotelu Ace.“[214] Okamžitě si padli do oka a byla z toho velká láska. „Marylou byla jediná žena, kterou kdy Dean skutečně miloval. […] Marylou Deanovi rozuměla […] věděla, že je šílenec.“[215] „Ale kromě toho, že to byla malá sladká holčička, byla neuvěřitelně pitomá a schopná provádět pěkný sviňárny.“[216] Nejednou se spolu hádají a občas dochází i na násilí: „praštil jsem Marylou.“[217] Oba jsou tak divoké povahy, že se několikrát rozcházejí, a pak dávají dohromady, až nakonec jejich vztah skončí úplně. Přibližně ve stejné době, kdy se Dean žení s Marylou, potkává Camille. Ta je mírnější

[207] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 204.
[208] Tamtéž, s. 210.
[209] Tamtéž, s. 6.
[210] Tamtéž, s. 181.
[211] Tamtéž, s. 171.
[212] Tamtéž.
[213] Tamtéž, s. 181.
[214] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 240.
[215] Tamtéž, s. 117.
[216] Tamtéž, s. 10.
[217] Tamtéž, s. 236.

povahy, zodpovědnější a miluje Deana natolik, že mu toleruje všechny vylomeniny. A tak „Dean v současné době píchá dvě holky najednou, jednak Marylou, svou první ženu, která na něj vždycky čeká v jednom hotelu, a pak Camillu, která na něj čeká v jiným hotelu.“[218] „Ani jedna samozřejmě o tý druhý neví.“[219] Dean tak žádá o rozvod s Marylou a vzápětí se žení s Camille. Ta na něho má takový vliv, že ho drží delší dobu doma. Lehce tomu pomáhá i narození dvou dcer. Přesto se Dean svých výletů nevzdává a několikrát opouští rodinu, aniž by řekl, kam jede a jak dlouho nebude přítomen. Konečně v New Yorku poznává Inez, kterou mu dohodil Sal, a kvůli které se rozvádí s Camille. Brzy i s ní čeká dítě. Jejich vztah však dlouho nevydrží. Dean vyráží do Mexika, kde si užívá alkoholu, drog a nezávazného sexu. Poté se vrací zpátky do San Francisca, aby se usadil „se svou nejstálejší, nejrozhořčenější a nejchápavější ženou Camille.“[220]

Sal k ženám přistupuje úplně jinak. Při studiích v New Yorku chodil s dívkou jménem Lucille, kterou si chtěl vzít. Nakonec se rozešli, ale od té doby pokaždé, když potkává nějakou ženu, říká si, „jaká by z ní asi byla manželka.“[221] Sám Deanovi přímo říká: „Chci se zkrátka s někým oženit. […] Chci dát svý duši spočinout, dokud oba nezestárneme. Tenhle rozháranej a neuspořádanej život nemůže trvat do nekonečna. Musíme se někam dostat, něco najít.“[222] Dean toto na Salovi obdivuje („Tyhlety tvý řeči o domově a o manželství a o všech těch ostatních radovánkách, po kterej tvý srdce prahne, tohleto na tobě žeru už pěknejch pár let.“)[223] a radí mu, že až si najde nějakou skvělou holku, tak „si ji musí zušlechtit a předělat podle svého srdce.“[224] Sal ale není tak sebevědomý jako Dean a jen pozdravit dívku je pro něho krokem, který vyžaduje umění a hlavně kuráž: „sebral [jsem] veškerou kuráž, co člověk potřebuje, aby se dal do řeči s cizí holkou, a začal. To jsem se ale nejdřív ještě pět minut hecoval.“[225] Rád by měl takové osobní kouzlo, jaké Deanovi pomáhá učarovat každé dívce, o kterou zavadí. Dokonce „[dělá] všechno, co se o téhle věci píše v knihách, [aby se vychrápal] s holkou […] ale nic z toho.“[226] Sal je spíše plachý typ člověka. Nakonec ho stejně ovládává stud, ale hlavně touha po opravdové lásce. Ženy ho fascinují, vnímá je jako něžné pohlaví, které je třeba

[218] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 41.
[219] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 48.
[220] Tamtéž, s. 315.
[221] Tamtéž, s. 121.
[222] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 121.
[223] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 110.
[224] Tamtéž, s. 174.
[225] Tamtéž, s. 78.
[226] Tamtéž, s. 70.

chránit a opatrovávat, a proto se k nim chová citlivě a s respektem. Zajímá ho nejen vzhled, ale také to, jaké jsou uvnitř („Nechte si klidně všechny svý Betty a Marylou a Rity a Camilly, co jich je na tomhle světě, já mám svou holku, a ta má duši, po jaké jsem vždycky toužil“)[227] a rád plní roli ochranitele. Má potřebu být pro ně mužem, který se o vše postará a na kterého je spolehnutí: „Byl jsem muž na svým místě, přesně jak jsem po tom doma v Patersonnu vždycky toužil.“[228] Není náhodou, že většina dívek, se kterými má bližší vztah, pochází z řad menšin. Tyto ženy jsou společností odsuzovány či jednoduše pomíjeny. Těžko se protloukají životem, s obtížemi hledají obživu a potřebují někoho, kdo by se o ně postaral. Na začátku své cesty se Sal snaží získat jednu mexickou servírku, a tak jí píše báseň. Ukazuje se však, že dívka má přítele a o Sala nestojí.[229] Později potkává Terry, mladou Mexičanku, která se synem utíká před svým násilnickým partnerem. Zůstávají spolu přibližně čtrnáct dní. Přespávají, kde se najde místo, vydělávají si prací na poli a žijí velmi úsporně. Je to nejdetailněji popsaný Salův poměr se ženou a odkrývá tak jeho představu o tom, jak by měl vypadat ideální vztah – dva milující se lidé vedou spokojený život, bez ohledu na výši finančních prostředků. Jediné, na čem záleží, je jejich láska. Avšak v každém vztahu nastávají chvíle, kdy je třeba se rozhodnout, zda je člověk schopen ustoupit od vytyčených snů pro jiné, plynoucí ze vztahu, anebo milovanou osobu opustí. V Terryně případě se i z jejích rodinných důvodů Sal rozhoduje pro druhou možnost a pokračuje v cestě za Deanem. Na cestě potkává další krásné dívky, se kterými se dává do řeči. Konverzace s nimi umožňuje Salovi nahlédnout do jejich nitra a rozhodnout se tak, zda kvůli dané ženě změní plány, zůstane s ní a započne vážnější vztah. Tak to bylo u Terry:

> Uvelebili jsme se a začali si vyprávět své příběhy. […] Povídali jsme si a povídali. […] Bez dlouhých řečí jsme se začali držet za ruce a stejně tak krásně, čistě, mlčky bylo dohodnuto, že až seženu v LA hotel, zůstane se mnou. […] Své příběhy jsme si už pověděli a teď jsme se jen tak oddávali mlčení a sladkým představám.[230]

[227] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 79.
[228] Tamtéž, s. 94.
[229] Tamtéž, s. 33-34.
[230] Tamtéž, s. 79.

Někdy ho naopak to, co se z rozhovoru dozvídá, nikterak neoslovuje, a tak pokračuje v naplánované cestě: „Seznámil jsem se s jednou holkou […] Každopádně jsme si aspoň smluvili rande v jednom newyorském hotelu. Vystoupila v Columbusu.“[231]

> Já se dal do řeči s kouzelnou venkovskou děvenkou […] Ale byla blbá. Vyprávěla mi o večerech na verandě […] ‚Co chceš od života?‘ Měl jsem chuť ji popadnout a vyždímat to z ní. Neměla ani nejmenší ponětí, co by tak mohla chtít.[232] Bylo jí osmnáct, byla překrásná a dočista ztracená.[233]

Přestože Sal touží najít pravou lásku na celý život, nechává se ovlivňovat Deanem a jeho životním stylem. Když jsou v Mexiku, navštíví veřejný dům. Díky alkoholu, drogám a hlasité hudbě pak nad sebou ztrácejí kontrolu a oddávají se milostným hrátkám se ženami, které vůbec neznají a o nichž vědí, že je už nikdy více neuvidí.[234] Paradoxem je, že Sal se neodvažuje oslovit dívku, která se mu nejvíce líbí a do které se „ve svým šílenství […] na těch pár hodin opravdu zamiloval.“[235] Raději má sex s jinou prostitutkou, kterou není tak těžké získat. Zde je vnímatelný dopad přátelství s Deanem. Konečně samotná Marylou vzbuzuje v Salovi toužebné představy, které i ona sama podněcuje. To však začíná Deanovým přáním, aby se Sal pomiloval s jeho přítelkyní, zatímco on je bude sledovat.[236] I když Sal na jeho žádost přistupuje, nakonec toho není schopen. Domlouvá se tedy s Marylou, že se dají dohromady v San Franciscu, až se Dean vrátí zpět ke Camille. Paradise sice tuší, že z toho nakonec nic nebude, ale stejně v to nemůže přestat doufat, protože mu Marylou „šeptala sladký sliby ohledně San Franciska.“[237] „Já ubožák jsem nad tím nadšením úplně slintal,“ říká Sal. Proto není divu, že je zklamaný, když ho Marylou po pár společně strávených nocích v San Francisku opouští: „Konečně jsem viděl, jaká to je děvka.“[238] Pravda je taková, že ho jen využívala, aby se dostala blíže k Deanovi. A tak „když byl Dean pryč, ztratila o [Sala] zájem.“[239] Po všech obdobných příhodách to vypadá, že pro Paradise ta pravá neexistuje. Avšak to, čeho se usilovně snažíme dosáhnout,

[231] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 100.
[232] Tamtéž, s. 227.
[233] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 252.
[234] Tamtéž, s. 295-299.
[235] Tamtéž, s. 298.
[236] Tamtéž, s. 135.
[237] Tamtéž, s. 165.
[238] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 162.
[239] Tamtéž, s. 161.

přichází ve chvíli, kdy to čekáme nejméně. A tak i Sal, když se chce dostat na večírek, který má pořádat jeho kamarád, je příjemně překvapen, když „místo kámoše vystrčila z okna hlavu hezká holka […] s krásnýma nevinnýma očima, po jaký […] tak dlouho toužil.“[240] „Slíbili jsme si, že budeme jeden druhýho milovat až za hrob.“[241]

O milostných vztazích Jacka a Pitsémine toho ve *Volkswagen blues* není řečeno mnoho. Můžeme se domnívat, že oba již nějaké partnery měli, jelikož Jack se svěřuje se svými zkušenostmi se sexem: „když to dělám venku […] jsem strašně vzrušený a jde to moc rychle.“[242] Žádné další podrobnosti však popsány nejsou. Za to je zajímavé sledovat, jak se během cesty prohlubuje vzájemný vztah těchto dvou postav. Potkali se úplnou náhodou, kdy Jack nabídl Velké Kobylce odvoz do Gaspé, kam oba potřebovali. Když Pitsémine vyřídí vše, co ve městě potřebovala, rozhodne se doprovázet Jacka na jeho cestě za ztraceným bratrem. Je mu výraznou pomocí při pátrání, jelikož dokáže logicky uvažovat[243] a vždy přichází s dobrým nápadem, jak se přiblížit k Théovi (mimochodem má také „neomylný smysl pro orientaci“).[244] Jack tuto její schopnost obdivuje a je jí vděčný, že mu pomáhá: „Jak to děláte, že vám to tak myslí? […] Já mám v hlavě pořád jaksi zamlženo a všechno tam mám nějak pomotané.“[245] Velmi brzy si oba přerozdělí role. Kobylka se stává světoznámým detektivem Sherlockem a z Jacka je jeho přítel a pomocník: „Uděláme malý pokus, drahý Watsone!“[246] Ostatně ve více ohledech jsou jejich role určitým způsobem prohozeny. Velká Kobylka má zájmy a dovednosti, které jsou přisuzovány spíše mužům. Studovala na automechanika,[247] když řídí, „jako by byla strávila celý život za volantem minibusu Volkswagen.“[248] Nosí u sebe nůž[249] a skoro pokaždé, když je třeba s někým cizím promluvit, iniciativu přebírá právě ona. Jacka spíše charakterizují vlastnosti jako stydlivost a citlivost, které zdůrazňují jeho ženskou stránku.[250] Je zimomřivý,[251] když není doma, nechává pro jistotu rozsvíceno[252] a podlé své

[240] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 313.
[241] Tamtéž.
[242] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 125.
[243] Tamtéž, s. 12.
[244] Tamtéž, s. 30.
[245] Tamtéž, s. 12.
[246] Tamtéž, s. 13.
[247] Tamtéž, s. 18.
[248] Tamtéž, s. 16.
[249] Tamtéž, s. 34.
[250] Paterson, *Figures de l'autre dans le roman québécois*, 2004, s. 116.
[251] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 5.

teorie mírných, plachých, hodných lidí, se řadí spíše do kategorie těch „nepravých". Tedy mezi slabochy a bázlivce, kterým se žije těžko, a nejsou schopni agrese. „Skutečně mírní lidé mají sebedůvěru, necítí se ohroženi a nemají proto potřebu být agresivní."[253] Proto, nebo přesto si oba cestující rozumějí a je jim spolu dobře. Sdílejí společnou vášeň pro knihy a je jim příjemné povídat si spolu, i když jsou oba spíše mlčenliví: „Moc toho nenamluvila."[254] „Jack se na chvíli odmlčel, protože neměl ve zvyku mluvit tak dlouho."[255] Není tedy divu, že když si vzájemně vyhovují, tráví spolu každý den a jeden druhému se postupně svěřují se svými osobními myšlenkami a pocity, začne to mezi nimi „jiskřit". Jack Kobylce po nějaké době začne česat vlasy,[256] líbá ji na krk[257] a ona se před ním nestydí ukazovat nahá.[258] První společnou noc, kterou oba tráví u Jacka doma, přece jen pociťují určitou zdrženlivost, a tak Jack nabízí Pitsémine svou postel. Sám se pak vyspí na pohovce.[259] Ovšem postupně se zábrany odbourávají. Ostatně po cestě jsou nuceni zastavovat v kempech a přespávat v minibusu, kde je pouze jedna postel. A tak i když zastavují v nějakém městě a využívají možnosti přespat na normálních postelích v hotelu, Velká Kobylka opět sdílí postel s Jackem. A to přesto, že Jack každému zařizuje samostatný pokoj.[260] Pokud do této chvíle nebylo jasné, zda spolu mají sexuální styk, u kontinentálního rozvodí je vše objasněno:

> Velká Kobylka si svlékla džíny […] pomohla mu svléknout košili, boty a džíny […] přiměla ho, aby si lehl na krajnici, a začala ho objímat a hladit. Chtěl něco říct, ale lehla si na něj a dlouze ho líbala. A právě ve chvíli, kdy se snažil vyprostit svá ústa a něco říct, dvakrát nebo třikrát to pod ní škublo a ona ucítila pod břichem mokro.[261]

Není pochyb o tom, že si během cesty a díky společným zážitkům přirostli k srdci. Vždyť se sami diví tomu, že přestože jsou obvykle raději sami, zůstali spolu celé léto. Ale nakonec se stejně rozdělí, protože Pitsémine chce nějakou dobu zůstat v San Francisku, a Jack se vrací domů. A tak se na rozloučenou naposledy „přitiskli jeden ke druhému –

[252] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 18.
[253] Tamtéž, s. 119.
[254] Tamtéž, s. 102.
[255] Tamtéž, s. 23.
[256] Tamtéž, s. 89.
[257] Tamtéž, s. 64.
[258] Tamtéž, s. 18.
[259] Tamtéž, s. 19.
[260] Tamtéž, s. 36-37.
[261] Tamtéž, s. 125.

seděli na krajíčku sedadla a kolena měli propletená – a zůstali dlouhou chvíli v tom těsném objetí, nehybní, jako srostlí.“[262]

3.3 Ztotožnění se s jiným

Není to pouze ženské pohlaví, se kterým Sal soucítí. Když projíždí Spojené státy americké a vidí, jak žijí ostatní, zejména pak ti na okraji společnosti, nutí ho to zamyslet se nad svým vlastním způsobem života a hodnotami, za kterými se plahočí: „Celej svůj život jsem měl ‚bílé‘ ambice: kvůli nim jsem třeba nechal i tak fajn holku, jakou byla Terry.“[263] Čím více se vzdaluje od domova, tím více si uvědomuje, že jeho touhy a plány nebyly ničím jiným, než jen omezenými představami naivního spisovatele. Myslel si, že všichni ostatní žijí vyrovnaným životem a že problémy, se kterými se on potýká (rozvod, hledání inspirace pro psaní), jsou ty nejzávažnější. Jak ale poznává jiné lidi a jiná místa, dochází mu, že na světě jsou důležitější věci, a pociťuje, že jeho život byl dříve prázdný. Dokonce i fotbal, který dříve hrál, si nikdy pořádně neužil.

> Když jsem sám sportoval, nikdy jsem si nedovolil s takovýmhle ryzím zápalem hrát před davem rodičů, přítelkyň a dětí z okolí někde v noci na osvětleným plácku; vždycky to bylo jen v rámci střední školy na velkým stadionu a ve vší vážnosti; nikdy v tom nebyla takováhle opravdová chlapecká a lidská radost.[264]

U Sala doma bylo vždy všechno bráno velice vážně. Kladl se důraz na výborná studia a dosažení vynikajících výsledků, a potěšení šlo stranou. Důležité bylo uspět, i za cenu vnitřního strádání. Na cestě ale pozoruje, že pro ostatní existují i jiné cíle než jen profesní a materiální úspěch. Všude kolem něho je cítit radost ze života, ze samotného bytí. I přesto, že po finanční stránce není co závidět. „Ve vzduchu bylo cítit vzrušení a vibrace skutečnýho radostnýho života, kterej nevěděl nic o zklamání, ‚bílým žalu‘ a podobných věcech.“[265] A tak když toto vidí, nejraději by byl jedním z nich. „Přál [jsem] si být černý, poněvadž jsem cítil, že ve všem, i v tom nejbáječnějším, co mi kdy bělošský svět poskytnul, nebylo nikdy dost zanícení, nikdy dost života, radosti, srandy, tmy, muziky,

[262] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 163.
[263] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 168-169.
[264] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 188.
[265] Tamtéž, s. 189.

noci.“[266] „Přál jsem si být denverským Mexikáncem, nebo i ubohým ztahaným Japončíkem, čímkoli, jen ne tímhle zhnuseným bělochem zbaveným všech iluzí.“[267] V noci si ho dokonce jedna černošská holčička splete se svým kamarádem a Sal se cítí tak opuštěný a rozčarovaný, že by byl nejraději tím Joem, kterého hledala: „Přál jsem si, abych byl Joe.“[268] Život bílých a celá americká společnost je mu odporná. Nelíbí se mu životní styl, který je Američany prosazován a vyzdvihován. Naopak si myslí, že by se měli učit od Indiánů:

> Vážný Indiáni, z nich vzešlo celý lidstvo, oni jsou jeho otcové. […] V poušti „dějin“ jsou Indiáni stejně důležitý jako skály v poušti písku. A když jsme projížděli kolem nich, my okázalí sebevědomí zazobaný Amíci, […] bylo jim naprosto jasný, kdo je otec a kdo syn starobylého života na zemi a nemuseli k tomu vůbec nic dodávat.[269]

Nejraději by se od civilizace odpoutal, protože „civilizace je smutná záležitost plná falešných představ a bludů,“[270] a zůstal v Mexiku, protože to je podle něho rájem na zemi: „Konečně jsme našli tu čarovnou zemi na konci cesty a nikdy by nás nenapadlo, že bude takhle čarovná.“[271] Vždy se cítil být Mexičanem a nikdy mu nevadilo, že ho za něj lidé považovali: „Samozřejmě si mysleli, že jsem taky Mexikán – a svým způsobem měli pravdu.“[272] Přes to všechno se vrací zpátky domů, aby pokračoval svůj život tak, jak byl zvyklý: „Zavrhl jsem to nutkání a pospíchal co nejrychleji do New Yorku.“[273]

Vhledem k tomu, že Pitsémine je míšenkou, snaží se najít rovnováhu mezi oběma světy. Problém je však v tom, že sama vlastně neví, kým je, a ostatní ji také nepřijímají. Děje se jí přesně to, co její matce, když se vdala za bělocha: „Její matka sice kdysi vlastnila domek v indiánské rezervaci La Romaine, ale přišla o něj a musela se z rezervace vystěhovat, když si vzala bělocha a tím ztratila statut indiánky. Jenže bílí ji stejně pořád považovali za indiánku.“[274] Velká Kobylka se cítí stejně tak vypuzovaná z obou světů a

[266] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 168.
[267] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 168.
[268] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 188.
[269] Tamtéž, s. 290.
[270] Tamtéž, s. 307.
[271] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 256.
[272] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 103.
[273] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 282.
[274] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 56.

říká, že „není ani indiánka ani běloška, že je něco mezi, a že koneckonců není vůbec nic.“[275]Je hrdá na své indiánské kořeny a o Indiánech si načítá celé knihy („O indiánech jsem toho přečetla dost.“)[276] Kvůli jejich historii, jejich utlačování, vyvražďování a oslabování k nim cítí větší náklonnost než k bělochům a velmi odhodlaně je brání proti násilnickým dobyvatelům a objevitelům Ameriky. Zároveň si je vědoma toho, že Indiáni se ne vždy chovali dobře, a vůči takovému jednání se vymezuje: „Neschvalovala všechny indiánské lovecké způsoby, například když nasměřovali stádo k vysoké skále, aby si zvířata zlomila vaz pádem do hlubiny.“[277] Je tedy štěstím bez sebe, když nalezne místo, kde se jí nikdo nestraní a nikdo ji neodsuzuje za to, jaký má původ. Rozhodne se tam tedy zůstat: „Chtěla zůstat nějakou dobu v San Francisku; zdálo se jí, že v tomhle městě, kde lidé tolika ras žijí očividně v harmonii, by si mohla ujasnit svou vlastní totožnost a najít sama sebe.“[278]

Jack po celý svůj život obdivoval bílé lovce bizonů, kovboje a objevitele. Hlavně proto, že to byli hrdinové jeho bratra, kterého si zidealizoval a snažil se mu vyrovnat: „Jackovi bylo hned jasné, že se nad Buffalo Billem, stejně jako nad ostatními hrdiny jeho bratra i nad bratrem samým strhne bouřka.“[279] Avšak poté, co poznává Pitsémine, která mu vypráví nové a nové příběhy o Indiánech, doplňuje informace do historek, které sám zná, a dělí se s ním o své názory, postupně si uvědomuje, že jeho hrdinové tak dokonalí nejsou. Začíná se vciťovat do situace Indiánů a chová vůči nim jak pochopení, tak obdiv. Cestování s Velkou Kobylkou a její pohled na svět ho ovlivnily do té míry, že přijímá některé věci, které by mu dříve připadaly absurdní: „„Ať vás bohové ochraňují!‘ […] Usmíval se přese všechno při pomyšlení, že kdesi v nesmírnosti Ameriky existuje tajné místo, kde se shromáždili indiánští bohové i jiní bohové a rokují o tom, jak jej ochránit a osvětlit jeho cestu.“[280]

[275] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 127.
[276] Tamtéž, s. 25.
[277] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 97.
[278] Tamtéž, s. 162.
[279] Tamtéž, s. 96.
[280] Tamtéž, s. 164.

4 Americký sen

Postavy v průběhu cesty mění své názory a postoje. Zejména ke Spojeným státům americkým, ale také k americkému kontinentu jako takovému. Vydávají se na cestu, aby si (kromě nalezení blízké osoby) splnili svůj americký sen. Touhu po štěstí a úspěchu si však mohou zdánlivě splnit pouze v místě, které je dostatečně vzdálené od jejich výchozího bodu, v Kalifornii. V žádném případě nejde o náhodný výběr destinace, ale o jasný záměr autorů. Hrdinové podnikají dalekou cestu napříč celými Státy, setkávají se s různými kulturami a způsoby žití, pročež dochází k neustálému srovnávání: ať už východu a západu (případně severu a jihu[281,282]), anebo k porovnávání sebe sama s tím, co kolem sebe vidí. Cílem autorů je podat skutečný obraz americké společnosti a ukázat tak nesmyslnost a faleš amerického snu. V obou románech tedy zaznívá silná kritika USA, jednak kvůli přetvářce a lžím, jednak kvůli všudypřítomnému násilí. Snad i proto se Poulin rozhodl své postavy vypravit na bájný západ, místo aby mířili tam, kam většina Quebečanů jezdí pravidelně na dovolenou, tedy na Floridu.[283] Neměl by tak totiž dostatek podnětů ke kritice, jelikož by postavy byly s cílovou destinací spokojené, tak jako Quebečané ve skutečnosti. Cesta za dobrodružstvím a štěstím je náročná a Kerouakovy postavy zvládají dlouhé trasy za přímo rekordní časy: „Ujeli jsme z Denveru do Chicaga […] 1900 kilometrů, a to přesně za sedmnáct hodin […] průměrnou rychlostí téměř patnáct kilometrů za hodinu napříč kontinentem, s jediným šoférem. Což je svým způsobem pěkně pošahanej rekord.“[284]. Poulinovi hrdinové časové rekordy netrhají, pro ukrácení dlouhé chvíle poslouchají rádio anebo si vyprávějí příběhy. Obojí funguje jako bezpečnostní opatření: „Mezi mužem a dívkou platila tichá úmluva: ten, kdo zrovna neřídí, musí druhému něco vyprávět, aby neusnul za volantem.“[285] Vyprávějí si své zážitky, srovnávají minulost a současnost anebo se baví o knihách. Právě knihy hrají velmi důležitou roli. Nejen jednotlivá díla, ale hlavně celková literární produkce. Sama Velká Kobylka klade důraz na intertextualitu:

[281] Pierre Hébert, *Jacques Poulin la création d'un espace amoureux*, Ottawa [Ont.]: Presses de l'Université d'Ottawa, 1997, s. 138.

[282] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 53-54.

[283] Eva Voldřichová Beránková, „Frankokanaďané a Američané“, In: *My-oni-já: Hledání identity v kanadské literatuře a filmu*, Brno: Host, s. 111-130, 2009, s. 127.

[284] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 222.

[285] Tamtéž, s. 56.

> Knihy se nemohou posuzovat každá zvlášť. […] nejsou nezávislé jedna na druhé. Jedna kniha není nikdy úplná sama o sobě; chce-li jí člověk porozumět, musí ji dát do souvislosti s jinými knihami, nejen s knihami téhož autora, ale i jiných spisovatelů. To, co si člověk představuje pod pojmem kniha, je většinou jen součástí jiné, objemnější knihy, na které spolupracovalo několik autorů, aniž o tom věděli.[286]

Knihy slouží jako průvodci: jak při hledání správné trasy (jako jakýsi autoatlas),[287] tak při pátrání po pravdě o životě a o světě. Díky literatuře si hrdinové uvědomují skutečnost a jsou schopni pojmenovat jevy, se kterými se setkávají. Zároveň v knihách nalézají jistou útěchu a naději. Za povšimnutí stojí fakt, že Kerouac často zmiňuje autory francouzské (např. Prousta, Alain-Fourniera, Suea, Célina, Rabelaise), kdežto v Poulinově románu se nacházejí spíše odkazy na tvorbu americkou (např. na Royovou, Kerouaka, Irvinga, Londona).

4.1 Ideální představa

Sal opouští svůj domov a vydává se na cestu, aby zažil něco nového a mohl napsat román, aby nechal všechny problémy za sebou a užíval si bezstarostného života a aby si sám v sobě ujasnil, kým je. Žene ho touha dosáhnout amerického snu. Sal je totiž krmen sliby o tom, že na jihozápadě Spojených států amerických se nachází ráj na zemi, kde každý může snadno dojít štěstí a bohatství – stejně jako ostatní obyvatelé USA, ale vlastně všichni lidé po celém světě. Jsou obětí propagandy a reklamy, která vykresluje modelový život, a oni se ho snaží dosáhnout. Již v útlém věku dívky listují romantickými časopisy, ve kterých se mohou dočíst, jak by měly správně vypadat a chovat se, aby byly atraktivní pro muže a prožily „pravou lásku“.[288] Většina lidí se těmito reklamami řídí s nadějí, že svého snu dosáhnou. Patří mezi ně i Sal, jehož americký sen se skládá ze tří hlavních cílů: prvním z nich je, jak již bylo zmíněno (podkapitola 2.1), potřeba inspirace pro napsání knihy. Sal vyčerpal všechny dosavadní zdroje inspirace. Lidé, se kterými se doposud stýkal, mu už nic zajímavého nabídnout nemohou, potřebuje odjet a poznat někoho jiného, kdo by mu vnukl nový námět: „už jsem prokouk celý ten koloběh studentského života a nic nového

[286] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 95.
[287] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 93.
[288] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 281.

jsem už od něho nemohl čekat".[289] Doufá, že se mu s romány, které doposud napsal, i teprve napíše, podaří prorazit ve filmovém průmyslu. Touží po kariéře v Hollywoodu a není sám: „pohledný mladý teplouši […] přijeli do Hollywoodu zahrát si kovbojce […] kočičky […] přijely, aby se z nich staly filmový hvězdičky.[…] všichni poldové v L.A. […] přijeli s tím, že budou hrát ve filmu. Každej tam přijížděl kvůli filmu."[290] Sal je mladý a naivní, myslí si, že mu svět leží u nohou: „Někde tam čekaly holky, různý vize a tak dál; věděl jsem, že mi tam venku někdo podá perlu."[291]„Najednou jsme oba viděli před sebou celou zemi jako ústřici, která jen čeká na rozlousknutí – a hele! Je tam! Ta perla tam je!"[292] Je spolu s Deanem přesvědčen, že se vše bude podřizovat tomu, co si oni právě zamanou. Budoucnost přece patří mládí, tak proč by nemělo být po „jejich"? Oba si chtějí užít života, přítomného okamžiku a zažít dobrodružství, což je cíl druhý. Porušují řád a společenské normy, ať už se jedná o silniční zákony či nezávazné milostné vztahy a užívání omamných látek. Chtějí být svobodní, a ne svázaní předepsanými pravidly. Jde jim o to, aby se pořádně pobavili a využili všeho, co jim svět může nabídnout. Dean Moriarty si s ničím neláme hlavu a díky své energičnosti a bezstarostnosti je pro Sala hrdinou, svým způsobem ztělesněním amerického snu. Paradise chce být jako Dean, a následuje ho všude, kam se hne. Připomíná mu totiž období dětství, kdy vše bylo snadné, nevinné, magické a plné energie, tedy vším tím, co člověk ztratí, jakmile dosáhne dospělého věku.[293] To Kerouac naznačuje zmínkou díla Alaina-Fourniera „*Velký Meaulnes*".[294] Sal Deana, který mu připomíná ztraceného bratra,[295] neustále sleduje, ale také doufá, že nalezne pravou lásku svého života.[296] Třetím cílem je porozumění světu. Celou cestu se oba hrdinové ženou za TÍM, za absolutním pochopením všeho. Prostředek, jak takového poznání dosáhnout, vidí jednak v drogách a extatickém stavu („najednou jsem si uvědomil, že je to jen ta tráva, kterou jsme čadili […] Způsobila, že jsem dostal pocit, že všechno teprve přijde – taková ta chvíle, kdy člověk ví, že všechno je jednou provždycky rozhodnutý;"[297] „Byl jsem v deliriu. […] A jen na malinkou chvíli jsem zažil ten správný pocit skutečné extáze, po

[289] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 10-11.
[290] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 92-93.
[291] Tamtéž, s. 16.
[292] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 130.
[293] Anne Marie Miraglia, *L'écriture de l'Autre chez Jacques Poulin*, Candiac (Québec): Balzac, Univers des discours, c1993, s. 164.
[294] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 108.
[295] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 11.
[296] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 121.
[297] Tamtéž, s. 133.

kterém jsem vždycky toužil;“[298] „nakonec se mu do ruky dostala nějaká zkažená tráva […] ‚A druhej den to ke mně všecko přišlo. VŠECKO, co jsem kdy udělal, co jsem kdy věděl nebo čet nebo slyšel, nad čím jsem přemejšlel, všecko se mi to vrátilo a srovnalo v hlavě v úplně novým logickým pořádku.‘“[299]), v několikahodinových osobních diskuzích („Snažíme se komunikovat s absolutní otevřeností a do všech nejmenších detailů o všem, co nám proběhne hlavou.“)[300] a v náboženství (Kerouac se i přes svou katolickou výchovu jistý čas zajímá o buddhismus[301] a v jeho románu *Na cestě* je několik zmínek o Bohu, např. „Bůh bezpochyby existuje. Když se teď řítíme po silnici, vím naprosto jistě, že o všechno bude postaráno, kvůli nám.“[302]). Sal tedy touží dosáhnout amerického snu na západě, o kterém je v důsledku vnějších vlivů přesvědčen, že je lepší, civilizovanější, že představuje ráj na zemi.

Jackovy důvody se velmi podobají těm, které ženou na cestu po Spojených státech amerických Sala. Jako spisovatel se cítí neschopný a bez vlivu na okolí,[303] celý svět se mu bortí,[304] a tak potřebuje změnu. Tajně touží po tom, že se mu ozve známý režisér akčních filmů a on se zapíše do světa filmu, sám však dobře ví, že je to přání nesplnitelné, dokud nenapíše nějaký akční román. Proto se vydává na cestu, aby získal inspiraci pro sepsání nového románu. Nejde však jen o potřebu námětu, ale zejména o vyrovnání se se sebou samým. Jack prožívá silný pocit méněcennosti, v podstatě s ničím ve svém životě není spokojen. Stejně jako Velká Kobylka trpí krizí identity, ani jeden z nich vlastně neví, kam patří. Sám Poulin vysvětluje, že quebecká literatura byla příliš dlouho zaměřená pouze sama na sebe, pročež bylo třeba, aby si Quebečané uvědomili svou americkou příslušnost.[305] Postavy tedy doufají, že podniknutí cesty a seznámení se s různými způsoby života jim osvětlí jejich pravou totožnost. Domnívají se, že všichni lidé na rozdíl od nich vědí, kým jsou a kam v životě spějí. Za vzor slouží Jackovi jeho bratr Théo. Sice ho už dlouho dobu neviděl, ale zosobňuje pro něj odvahu, svobodu, sílu a jistotu: „Théo měl rád

[298] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 163.
[299] Tamtéž, s. 172.
[300] Tamtéž, s. 41.
[301] Charters, *Kerouac: a biography*, 1994, s. 190.
[302] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 125.
[303] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 76.
[304] Tamtéž, s. 7.
[305] Miraglia, *L'écriture de l'Autre chez Jacques Poulin*, 1993, s. 47.

nebezpečné hry. […] necítil ani chlad ani únavu;“[306] „Théo byl naprosto přesvědčen, že dokáže udělat všechno, co si usmyslí.“[307] Jack je přesvědčen, že Théo je hodný muž, který by nikdy nikomu neudělal nic špatného, natož aby provedl cokoli nezákonného: „Théo by něco takového neudělal.“[308] Jeho bratr je pro něho hrdinou, kterému se chce podobat, představuje pro Jacka ideál, kterého by rád dosáhl a za kterým se celý život plahočí. Théo má všechny vlastnosti, které by Waterman také rád měl, ale jak sám říká: „Théo a [já jsme] velmi rozdílní,“[309] přestože si jsou vzhledově „přece jen […] trochu podobní. Takový ten rodinný vzhled.“[310] Ale bratr pro Jacka znamená hlavně něco, díky čemu vůbec žije: „ta část mého já, která zapomněla žít.“[311] Théo je postavou, jež představuje Jackův „americký sen“, který si svými představami vyšperkoval a kterého se nyní snaží dosáhnout. Aby se ke svému cíli dostal, musí sledovat Théovu stopu. Postupem času oba cestující zjišťují, že cesta a cíl, které si ztracený bratr vybral, nejsou náhodnou volbou. Poznávají trasu „prvních průzkumných výprav Francouzů v Americe“,[312] kterou „[viděli] v učebnici dějin Kanady“.[313] Cesta, kterou si Jackův bratr zvolil, se shoduje s tou, kterou v 19. století podnikli vystěhovalci hledající nové území, kde by se mohli usadit: „pak se dali Oregonskou stezkou po stopách vystěhovalců, kteří v 19. století putovali v karavanách za Ztraceným rájem:“[314]

> Amerika! Pokaždé, když slyšel to slovo, cítil Jack, jak v mlhách, zatemňujících jeho mozek, se něco dává do pohybu. […] Byla to představa spojená s dávnými vzpomínkami – říkal jí „Americký velký sen“. Domníval se, že v dějinách člověka bylo objevení Ameriky uskutečněním starého snu. Podle historiků hledali objevitelé nového světadílu koření, zlato, cestu do Číny. […] Podle něj byli lidé od začátku světa nešťastní, protože nemohli najít pozemský ráj. Uchovali si v hlavách obraz ideální země a všude ho hledali. Když našli Ameriku, znamenalo to pro ně, že starý sen se uskutečňuje a že budou svobodní a šťastní. Nebudou opakovat chyby minulosti. Začnou všechno znovu.[315]

[306] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 20.
[307] Tamtéž, s. 77.
[308] Tamtéž, s. 120.
[309] Tamtéž, s. 108.
[310] Tamtéž.
[311] Tamtéž, s. 77.
[312] Tamtéž, s. 15
[313] Tamtéž.
[314] Tamtéž, s. 143.
[315] Tamtéž, s. 58.

Později pokračují po cestě, po níž se vydal i Jack Kerouac.[316] Všichni se vydávají za místem, o kterém slyšeli, že tam naleznou štěstí a prosperitu: „Slyšeli o tom, že na Západě se rozkládají nekonečné lány nesmírně úrodné půdy, a tak se rozhodli tam jít – to je všechno. Myslí si, že tam někde poblíž Tichého oceánu najdou lepší život. Jdou vlastně za štěstím.“[317] Jako paralela slouží nástěnná malba od Rivery, kde „celek působil dojmem depresivní tíže a smutku“,[318] avšak „uprostřed jižní stěny [si bylo možné všimnout] malé jasně červené skvrny.“[319] (Pitsémine s Jackem se v románu shodli, „že červené auto bylo symbolem štěstí.“)[320] Kvůli té „zaslíbené zemi“[321] „se kolem roku 1840 [vystěhovalci] rozhodli všechno opustit a přejít téměř celý kontinent jenom proto, že slyšeli, že na břehu Pacifiku je dobrá půda a lepší živobytí.“[322] Na rozdíl od Théa a všech objevitelů a lovců bizonů jsou vystěhovalci „obyčejní lidé“,[323] a tak je pro Watermana a Velkou Kobylku snazší ztotožnit se s nimi. Celá 19. kapitola románu je dokonce úryvkem z průvodce *Znovu Oregonskou stezkou*,[324] který měl u sebe Théo a podle kterého se nyní cestující minibusu řídí. Četbu si protagonisté upravují podle vlastní situace, ale o to více s vystěhovalci soucítí. Stejně jako oni „nejsou žádní hrdinové […] jsou to obyčejní lidé […] nejsou to boháči.“[325] Naopak věří, že právě v cíli své cesty budou moci uspět či zbohatnout, protože slyšeli, „že kdesi v Americe existuje tajemná bohatá země, království zlata – Eldorado.“[326] Jack se o legendě dočetl ve „*Zlatém snu – The Golden Dream* – od Chapmana.“[327] Waterman se o Spojených státech dočetl další zajímavosti, mimo jiné to, že „na Západě jsou prý velmi pohostinní lidé. Četl jsem to v prospektech o Nevadě.“[328] Na základě těchto informací Jack i Pitsémine doufají, že o Théa bude všude postaráno, stejně tak jako se tučňáci na jižním pólu starají jeden o druhého, jak se Velká Kobylka mohla dočíst v knize *Tajná mluva zvířat*.[329]

[316] Anne Marie Miraglia, „Lecture, écriture et intertextualité dans Volkswagen Blues“, *Voix et Images*, **15**(1), s. 51-57, 1989, s. 56.
[317] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 102.
[318] Tamtéž, s. 54.
[319] Tamtéž.
[320] Tamtéž, s. 56.
[321] “La Terre promise.“ Miraglia, *L'écriture de l'Autre chez Jacques Poulin*, 1993, s. 174.
[322] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 75.
[323] Tamtéž.
[324] Tamtéž, s. 93.
[325] Tamtéž, s. 102.
[326] Tamtéž, s. 17.
[327] Tamtéž.
[328] Tamtéž, s. 141.
[329] Tamtéž, s. 35.

4.2 Konfrontace s realitou

Na začátku cesty Sal k Deanovi chová bezmezný obdiv a tajně by si přál, aby byl stejný jako on: „jsem jeho kámoš, [hájím ho a hltám] každou jeho myšlenku.“[330] Postupem času ale poznává, kým Dean doopravdy je a že vlastně žádným hrdinou není. Vzhledem ke svému bouřlivému dětství a neuspořádaným rodinným vztahům strávil Dean nějaký čas ve vězení, což ho poznamenalo natolik, že rád podniká různé bláznivé kousky: „Jen člověk, kterej strávil pět let v lochu, dokáže zacházet do podobných bezmocných maniakálních extrémů.“[331] Dean se ukazuje jako pošetilý blázen a sám Sal ho nazývá „svatým blbem“.[332] Je sice plný energie, ale tu neinvestuje pro dobro ostatních, ale jen pro své vlastní potěšení. Je přirovnáván k Rabelaisově postavě Gargantuy: „Jako kdyby měl každou chvíli přijet Gargantua: museli jsme se na jeho příjezd náležitě připravit: bylo třeba rozšířit denverský stoky a upravit některý zákony na míru jeho trpící mase a třaskavým extázím.“[333] V jeho přítomnosti si každý může být jist, že se bude dít něco zajímavého a velkolepého. Jestli to však bude přínosné i pro někoho jiného než jen pro samotného Deana, to už tak samozřejmé není. Ostatně Deanovi známí tvrdí, že „zodpovědný zřejmě za všecko špatný, co se stalo.“[334] „Najednou jsem si uvědomil, že se Dean skrze celou tu svou nepřebernou zásobu zlých skutků pomalu stává Idiotem všech idiotů, Imbecilem na kvadrát, Svatým naděleném.“[335] Myslí jen na sebe, upřednostňuje svoje touhy a chvilkové choutky před potřebami jiných lidí, byť to jsou jeho nejbližší, kteří ho mají rádi, starají se o něj a snášejí jeho bezohledný charakter: „Marylou Deanovi rozuměla […] věděla, že je šílenec,“[336] „nejchápavější [žena] Camille.“[337] Je schopen se na kohokoli vykašlat, nechat ho na pospas jeho problémům a zaobírat se svými vlastními projekty. Z obdivuhodného hrdiny se stává zrádce, na kterého není vůbec spolehnutí. I Sal, který byl jeden z mála, kteří mu ještě alespoň trošku důvěřovali, mu „od toho roku [1949] přestal věřit.“[338] Když ho potom kamarád nemocného opouští a nechává v Mexiku, Salovi dochází, „co je vlastně Dean za krysu.“[339] Už v něm nevidí svůj idol, ale „zlomeného hrdinu“[340], který velmi zestárl a již

[330] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 203.
[331] Tamtéž, s. 137.
[332] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 181.
[333] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 269.
[334] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 181.
[335] Tamtéž.
[336] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 117.
[337] Tamtéž, s. 315.
[338] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 161.
[339] Tamtéž, s. 282.

nečiší tou přehršlí energie jako dříve. Není tím, kým býval za svých mladých let („To bylo ještě dávno předtím, než byl Dean takovej, jakej je dneska, když to byl ještě mladej cucák z pasťáku zahalenej aurou tajemství."),[341] tím, koho Sal obdivoval. Stal se obyčejným Američanem, který se „omezil na jednoduché radosti"[342] a již nezvládá divoký noční život: „V New Yorku jsme většinou jen zběsile poletovali s bandou různých známých z jednoho opilýho mejdanu na druhý. Nějak se mi zdálo, že to Deanovi nesedí."[343] Když mu Dean svěří, že plakal, Sal si uvědomuje, že jeho kamarád je jen obyčejným smrtelníkem s řadou starostí.[344] V tu chvíli mu však nevěří a ze vzteku k němu, k sobě, ale i k celému okolnímu světu se na něho oboří a na povrch vyplouvají „všechny nevyřčený námitky, který […] proti svýmu bráchovi kdy měl."[345] Moc dobře ví, že má tu čest s „posvátným podfukářem"[346] a že ostatně samotný americký sen je jedním velkým podvodem. Západ, o kterém se prohlašuje, že je skvělým místem přístupným všem, je ve skutečnosti plný měst, která dohánějí člověka k šílenství – jako San Francisco („Cítil jsem, že nastal čas z Friska co nejrychlejc vypadnout, nebo bych se zcvoknul.")[347] anebo působí velice smutně – jako Los Angeles („Nikdy v životě mi nebylo tak smutno. L.A. je nejosamělejší a nejsurovější americký město […] L.A. je džungle.").[348] Sal zprvu věří všem slibům o úžasném západě: „někde na druhým konci chrlil New York do povětří mračna prachu a hnědýho kouře. Východní pobřeží je hnědý a jakoby posvátný; Kalifornie je lehkomyslná a bílá jako přílivová vlna – aspoň tak mi to v tu chvíli připadalo."[349] Opravdu si myslí, že tam nalezne štěstí. Sen o snadném nabytí bohatství, slávy a štěstí se však při setkání s realitou rozplývá jako mávnutím proutku:

> Početný rodiny, který přikodrcaly ve svých kraksnách z blízkýho i dalekýho okolí, postávaly na chodnících a čekaly, že zmerčej nějakou filmovou hvězdu, která se ale nikdy neukázala. […] ty nejkrásnější zneuznaný kočičky na světě přijely, aby se z nich staly filmový hvězdičky, a místo toho skončily v místních podnicích jako servírky. […] Všichni

[340] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 178.
[341] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 9.
[342] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 231.
[343] Tamtéž, s. 232.
[344] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 221.
[345] Tamtéž.
[346] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 199.
[347] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 78.
[348] Tamtéž, s. 91.
[349] Tamtéž, s. 84.

> poldové v L.A. vypadali jako krásní gigolové; pochopitelně tam přijeli s tím, že budou hrát ve filmu.[350]

Východ tedy znovu získává na popularitě: „v New Yorku je v zimě příšerná kláda, ale člověk cítí v ulicích takový nezvyklý kamarádství.“[351] To však neznamená, že by byl dokonalý. Sal při cestě po Spojených státech poznává různá místa, ale zjišťuje, že všechna spojuje jejich zkaženost. Ať se nachází kdekoli, všude se nacházejí lidé, kteří jsou nešťastní a nespokojení se svým životem. Běloši, kteří jsou v americké společnosti stále ještě považováni za nadřazenou rasu, vyčerpávají veškerou svou životní sílu na splnění svého amerického snu, nebo dokonce snu vlastního otce (jako například sám Jack Kerouac – sen o fotbalové kariéře), ale života si vlastně pořádně neužijí. Celá americká společnost je postavená na principu „modli se a pracuj“.[352] Každý občan musí být činorodý a přispívat k růstu národního bohatství. I jídlo je nepříjemné vyrušení od práce a čas jídla není důvodem k odpočinku.[353] S překvapením objevuje, že naopak černoši jsou plní energie a mají radost ze života, přestože nemají nijak vysoké příjmy: „Ve vzduchu bylo cítit vzrušení a vibrace skutečnýho radostnýho života, kterej nevěděl nic o zklamání, ‚bílým žalu‘ a podobných věcech.“[354] Amerika je materialistická země a civilizace, kterou tam všichni obdivují a napřahují k ní ruce, je „smutná záležitost plná falešných představ bludů.“[355] Indiáni, kteří „žebrali o něco z civilizovanýho světa […] neměli sebemenší tušení o bombě, která je schopná proměnit všechny naše mosty a silnice v hromadu harampádí.“[356] Jeden ze Salových přátel si stěžuje, že se raději vyrábějí „laciný věci, aby každej musel pořád jen dělat a odpíchávat píchačky a sdružovat se v otravnejch oborech a jinak blbnout, zatímco ti z Washingtonu jenom hrabou a hrabou.“[357] A když lidem dojde, jak to na světě doopravdy chodí, nezbývá jim, než se obohatit jinou cestou: „Najednou jsem si uvědomil, že každičký člověk v Americe je vlastně od přírody rozenej zloděj.“[358] USA je všude stejné a Dean prohlašuje: „A navíc známe Ameriku, člověče, jsme tady doma; můžu jet kamkoli a dostat,

[350] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 92-93.
[351] Tamtéž, s. 91.
[352] Samuel P. Huntington, *Kam kráčíš, Ameriko?: krize americké identity*, Vyd. 1., V Praze: Rybka, 2005, s. 81.
[353] Tamtéž, s. 80.
[354] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 189.
[355] Tamtéž, s. 307.
[356] Tamtéž.
[357] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 141.
[358] Tamtéž, s. 69.

co chci, protože je to všude stejný, znám lidi a vim, co od nich můžu čekat.“[359] Po několika letech na cestě Sal dochází k závěru, že americký sen je jen lež a že Spojené státy americké žádným rájem na zemi nejsou. Tím pravým rájem je pro něho Mexiko („konečně jsme našli tu čarovnou zemi na konci cesty“),[360] které neslibuje nic, co by nemohlo splnit („K našemu největšímu překvapení vypadalo Mexiko přesně jako Mexiko.“),[361] a kde se hrdinové opravdu stali „boháči“ („Civěli jsme na naše úžasný mexický prachy, za který se toho dalo tolik koupit, a hráli jsme si s nima a smáli se na všechny kolem sebe.“)[362] a nemuseli se bát, že by zůstali osamocení, protože „v týhle zemi není nikdy nikdo o samotě.“[363] Mexiko je úplně jiné než USA: „Nikde žádný podezíravý pohledy. Každej je v naprostým klidu a jen na tebe kouká těma velkejma hnědejma očima, který jsou plný lidskosti a tichýho porozumění. […] když teď vidim, jak jsou tu lidi milí a nezkoušej na tebe žádný habaďůry, tak jsem z toho úplně u vytržení.“[364]

Sal však v Mexiku nezůstává, i když ho to velmi láká. Vrací se zpátky do New Yorku, vyčerpán a rozčarován.[365] Ze všech cest, které podnikl, si ale odnáší ponaučení: „je lepší být anonymní ve světě lidí, než slavný v nebi, poněvadž co je nebe? co je země? Nic než pouhé představy.“[366] „Hrozně jsem si to užíval a najednou se přede mnou otevřel celej svět, protože jsem neměl žádný sny.“[367] Na žádný americký sen už nevěří a chce žít obyčejným spokojeným životem.

Chvíle, kdy Jack zjišťuje, že jeho bratr je paralyzován a vůbec svého mladšího sourozence nepoznává, je bez pochyby více šokující, než když Sal postupně zakouší Deanovy divoké akce. Když se hrdina zamýšlí nad celou pátrací akcí po Théovi, zpětně chápe některé poznámky, které lidé trousili. V danou chvíli ho ale v žádném případě nenapadlo, že by jeho bratr mohl být nemocen, natož pak takto vážně. Na začátku cesty je nicméně v Jackových představách Théo zahalen hrdinskými mýty a dalo by se říci, že pro něho představuje superhrdinu, jehož vlastnosti Jack obdivuje. S odhalením nových stop a s každým dalším krokem blíže k Théovi však jeho představa o ideálním bratrovi naráží na

[359] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 189.
[360] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 256.
[361] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 284.
[362] Tamtéž, s. 285.
[363] Tamtéž, s. 287.
[364] Tamtéž, s. 287-288.
[365] Warren G. French, *Jack Kerouac*, Boston: Twayne Publishers, c1986, s. 44.
[366] Kerouac, *Na cestě*, 1997, s. 229.
[367] Kerouac, *Na cestě*, 2005, s. 268.

tvrdou zeď tvořenou realitou. Je sice pravda, že Théo „nikdy nedělal věci tak jako každý jiný,“[368] ale Jack by si byl nikdy nepomyslel, že by přestoupil zákon. A přece se o něm dozvídá nejen to, že z muzea ukradl starou mapu, přičemž udeřil hlídače tvrdým předmětem do hlavy[369], ale také měl u sebe střelnou zbraň bez povolení.[370] Na Théa je postupem času nahlíženo spíše jako na zrádce („připomíná mi obraz Leonarda da Vinci *Poslední večeře Páně*. A můj bratr […] mi připomíná Jidáše.“),[371] který zradil Québec a osvojil si násilné způsoby jednání, jako například náhlé ukončení vztahů s bratrem.[372] Další zklamání a rozčilení Jackovi způsobí poznámka u fotografie, kde je Théo zvěčněn spolu s představiteli beatniku. U každé osoby na fotografii je uvedeno jméno, jen u Jackova bratra „je napsáno UNIDENTIFIED MAN, ‚totožnost nezjištěna‘. Člověk bez totožnosti, to je něco jako člověk, na kterém nezáleží.“[373] Nebo spíše jako člověk, který vůbec neexistuje – což je vlastně pravda, protože Théo je z části vymyšlen a zidealizován. Jack se v průběhu cesty musí smířit s tím, že si v průběhu let, kdy v kontaktu, o svém starším bratrovi vykreslil ideální obrázek. Když se s ním nakonec setkává, Théo ho nepoznává, protože „ochrnutí […] postihlo i jeho paměť, takže si už moc neuvědomuje, kdo je.“[374] Hry z dětství, na kterých Jack tolik lpí, si Théo již nepamatuje a ztráta paměti je zde dána do souvislosti se ztrátou identity.[375] Místo velebeného hrdiny Jack potkává politováníhodného muže, se kterým je lépe se raději nestýkat, protože „připomínáním minulosti by se jeho stav mohl dokonce zhoršit.“[376]

Spolu s Théem jsou neustále napadáni i zbylí Jackovi hrdinové z dětství, kteří sestávají zejména z pionýrů, objevitelů a lovců bizonů – což není překvapivé, když s ním cestuje žena, která je napůl Indiánka. Velice dobře zná historii svého lidu a vehementně ho obhajuje. V jejích očích jsou běloši velmi agresivní a násilní. Téměř všechny příběhy, které Jackovi vypráví, vypovídají o krutém jednání bělochů vůči Indiánům, kterým byla ukradena půda a způsob života.[377] Pitsémine bělochy odsuzuje a pro drsné nadávky na jejich účet nechodí daleko: „pustila se s celou svou výmluvností do všech bělochů, kteří se

[368] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 8.
[369] Tamtéž, s. 78.
[370] Tamtéž, s. 43.
[371] Tamtéž, s. 151.
[372] Miraglia, *L'écriture de l'Autre chez Jacques Poulin*, 1993, s. 172.
[373] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 150.
[374] Tamtéž, s. 162.
[375] Miraglia, *L'écriture de l'Autre chez Jacques Poulin*, 1993, s. 173.
[376] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 163.
[377] Tamtéž, s. 16.

dali na lov bizonů pro peníze.“[378] Kdykoli se začali bavit o Jackových idolech, nebo když projížděli místem, které se nějakým způsobem vázalo k historii dobývání Ameriky, „Jackovi bylo hned jasné, že se nad Buffalo Billem, stejně jako nad ostatními hrdiny jeho bratra i bratrem samým strhne bouře.“[379] Jack tedy čelí rozdílnému pohledu na věc a musí přehodnotit své dosavadní vzory. Sám nakonec konstatuje: „Člověk začne číst její dějiny a naráží na samé násilí. Jako kdyby celá Amerika byla postavena na násilí.“[380] A nemusí ani číst dějiny, aby se s nějakým druhem násilí nesetkal osobně. Například Velká Kobylka u sebe „od té doby, co se jí během jedné cesty stalo něco nepříjemného,“[381] neustále nosí lovecký nůž. Jindy, když se procházejí večer po Detroitu a rozhodnou se projít parkem, jsou okamžitě zastaveni varováním jednoho muzikanta na chodníku: „Chcete se nechat zabít, vy blázni? […] Nechoďte parkem! Jděte kolem parku!“[382] Oba si uvědomují, že sliby o americkém snu jsou velice přeceňovány („Časem se ‚Americký velký sen‘ rozpadl na kousíčky – tak jako všechny sny“),[383] a do jaké míry vůbec není pravda, že každý může bez přílišné námahy dojít štěstí na slunném západě. Jedním z příkladů může být Lisa, dívka z Montréalu, která hodně cestovala a doufala, že uspěje na západě USA, ale nakonec skončila v kabaretu, jako „dívka ve výkladní skříni.“[384] Když v Detroitu navštívili jednu galerii, spatřili nástěnnou malbu od Rivery a shodli „se na tom, […] že Rivera chtěl říci něco velmi prostého, totiž že štěstí je vzácné a aby se ho dosáhlo, je třeba mnoha úsilí, námahy a dřiny.“[385] Nikdo nedosáhne úspěchu a bohatství jen tak stejně jako žádný režisér akčních filmů nezavolá spisovateli romantických příběhů, ale za své štěstí se člověk musí bít. Jack je příliš slabý, laskavý a respektující druhé lidi,[386] na to aby mohl v náročném boji o místo na výsluní uspět. Je „strašně mírný, trpělivý a nikdy se [nezlobí]“[387] a nemorálnost Spojených států se mu příčí. Panuje tu obrovská přetvářka jak mezi lidmi (jeden vandrák, kterého hlavní postavy berou stopem, se „pokládá za Hemingwaye“),[388] tak v prospektech o jednotlivých státech, kdy expedice za tím účelem, aby se s někým promluvilo, není úspěšná. Jack se sice přeřekne, když prohlásí, že „všichni lidi nejsou psi“, ale velmi dobře

[378] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 98.
[379] Tamtéž, s. 96.
[380] Tamtéž, s. 73.
[381] Tamtéž, s. 35.
[382] Tamtéž, s. 55.
[383] Tamtéž, s. 58.
[384] Tamtéž, s. 154.
[385] Tamtéž, s. 56.
[386] Tamtéž, s. 72.
[387] Tamtéž, s. 119.
[388] Tamtéž, s. 134.

to vypovídá o jeho celkovém vnímání lidí v USA. Naděje, že ne všichni lidé jsou špatní, ho však stále ještě po všech útrapách a zklamáních neopouští. Stejně tak jako naděje, že si uvědomí vlastní identitu. Jak již víme, oba protagonisté mají s vlastní identitou a s přijetím sebe sama velké problémy. Prožívají velký pocit méněcennosti, přestože jsou oba inteligentní a znalí historie, literatury a dalších odvětví umění více než jiní. Dokonce více než lidé poskytující informace v knihovně.[389] Ani příslušníci policie nic netuší o slavném lovci bizonů Etiennu Brûlém a myslí si, že to je právě on, koho Jack hledá.[390] Waterman a Pitsémine si sugerovali myšlenku, že práci, kterou vykonávají, nedělají dostatečně dobře. Cítí, že se nemohou pořádně zařadit do společnosti, ve které se zrovna nacházejí. Myslí si, že všichni ostatní musejí mít určitě lepší život než oni, protože znají jeho smysl, jsou si jistí sami sebou a mají cíle, ke kterým postupně docházejí a dosahují tak štěstí. Jakým zklamáním musí pro ně být dojem, kterým na ně působí lidé na křižovatce Powellovy ulice s Market: „lidi, kteří se jen tak procházeli a mezi nimiž Jack a Velká Kobylka rozeznávali podivíny, co se dívali do ztracena, mluvili sami se sebou a motali se jako přízraky.“[391] Přesto ale z dlouhé a náročné cesty oba mnoho vytěžili. Srovnali si, kým jsou, nalézají sami sebe a nacházejí místo, kde se cítí dobře. „K plánovanému rodinnému setkání, pravda, nedošlo, ale cesta do Kalifornie i tak sehrála klíčovou roli v [Jackově] životě, neboť mu postupně odhalila jeho skutečnou identitu Quebečana, tedy člověka, v němž se frankofonní tradice mísí se severoamerickými vlivy.“[392]

[389] Poulin, *Volkswagen blues*, 1998, s. 9.
[390] Tamtéž, s. 42.
[391] Tamtéž, s. 156.
[392] Eva Voldřichová Beránková, „Frankokanaďané a Američané“, In: *My-oni-já: Hledání identity v kanadské literatuře a filmu*, Brno: Host, s. 111-130, 2009, s. 130.

5 Závěr

Předmětem této bakalářské práce bylo srovnání románů *Na cestě* Jacka Kerouaka a *Volkswagen blues* Jacquesa Poulina a snaha poukázat na jejich vzájemnou podobnost. Při zkoumání jsme se soustředili na tři hlavní témata: motivaci k cestě, vztah k menšinám a americký sen. Každému z témat byla věnována jedna kapitola. Na základě analýzy obou románů a jejich následné komparace lze konstatovat, že hlavní osa příběhu i motivace postav jsou téměř shodné, liší se jen pojetím. Kerouakův román je energický, spontánní a téměř hektický, Poulinův naopak mírný a poklidný. Kerouakovy postavy mají potřebu revolty proti soudobé společnosti, a tak si na cestě po Spojených státech amerických užívají drog, alkoholu a nevázaného sexu. Poulinovi hrdinové mají problém spíše sami se sebou a odpovědi hledají v historii a knihách.

Protagonisté obou románů se vydávají na cestu, protože věří v pravdivost amerického snu. Ten sestává zejména z představ o snadné cestě k úspěchu a o novém šťastném životě na západě. Po cestě jsou postavy konfrontovány s realitou a postupně si uvědomují, že americký sen je pouhým výmyslem. Dochází jim, že sliby o bájné zemi, kde každý může dojít štěstí, jsou jen lákavé nesmysly. Usnesou se, že Amerika je nemorální a postavená na násilí. Někdo tak něžný a slabý jako Sal Paradise či Jack Waterman amerického snu dojít nemůže, protože na to nemá sílu a trpělivost. Nemůže se s ním ani skutečně ztotožnit, jelikož nedokáže popřít své quebecké kořeny. Proto se raději vrací do bezpečí domova.

Na cestě se postavy setkávají s různými lidmi, kteří se musejí vyrovnávat s rozličnými starostmi a žijí v nezáviděníhodných životních podmínkách. Nejčastěji jde o Indiány a Mexičany, občas jsou zmíněny i jiné menšiny, které se v americké společnosti potýkají s existenčními problémy. Sal a Jack jsou těmito lidmi a jejich chutí do života zahanbeni. Uvědomují si, že doposud zasvěcovali svůj život nesmyslným ambicím a úplně pro ně zapomněli žít. Zjišťují, že nemá cenu snažit se dosáhnout příliš velkých cílů, ale že je třeba radovat se z maličkostí. Postoje menšin jsou jim po tomto prozření bližší než ty, kterými se honosí americká většinová společnost. S lidmi na okraji společnosti si i lépe rozumějí a dokonce se s nimi ztotožňují.

Z obou románů vysvítá přesvědčení jejich autorů, že nejdůležitější ze všeho je vědět, kým člověk je. Jedině tehdy může být spokojený sám se sebou a s tím, co má. Právě k tomuto účelu cesta po USA postavám posloužila velmi dobře. Viděly, jak doopravdy funguje americká společnost a na základě srovnání svého vnitřního já s okolím si uvědomily svou totožnost. Prozřely také, co se týče hrdinů, které se dříve snažily napodobovat. Vyklubali se z nich lidé, kteří sami nevědí, kým jsou – a svým zběsilým a roztěkaným životem plným dobrodružství se jen snaží uniknout realitě. Sal a Jack na jejich příkladu vidí, že takovým způsobem života nelze štěstí dosáhnout, a rozhodují se pro jiný životní styl. Takový, který jim opravdu vyhovuje a při kterém se nepachtí za něčím, co stejně neexistuje. Díky Deanovi a Théovi svým způsobem docházejí cíle, který si vytyčili. Poučili se z chyb svých „bratrů", došli TOHO a nalezli nový život, který je naplňuje. Získali také inspiraci pro nové dílo, kterým jsou právě romány pojednávající o jejich cestě. Nakonec poznávají sebe sama a ujišťují se o vlastní identitě. Přestože pocházejí z Quebeku a některé rozdíly jsou příliš markantní na to, aby dokázali zůstat v USA, již nemohou popřít to, že jsou součástí amerického kontinentu. Konečně si jsou vědomi své „americkosti". Nejenže se před sousedním státem neuzavírají, dokonce jsou hrdí na svou příslušnost k americkému kontinentu.

Shrnutím výsledků výše zmíněných předmětů zkoumání můžeme konstatovat, že podniknutá výprava byla úspěšná. I přesto, že postavy chvílemi procházely ne příliš veselými situacemi a jejich vysněné představy byly z velké části rozbořeny. Poznaly však pravdu o světě, americké společnosti a svých hledaných blízkých, hlavně ale o sobě samých. Vyřešily osobní krizi a nejenže vědí, kým jsou, ale jsou šťastny, že jsou součástí amerického kontinentu. Konečně získali inspiraci k napsání nového literárního díla.

Závěr, ke kterému jsme došli u postav, se však úplně neshoduje se závěrečným hodnocením spisovatelů. Na rozdíl od svých hrdinů, kteří nalezli vlastní identitu a spokojili se se svým životem, autoři románů stále pochybují o sobě samých. Pokud připustíme, že *Na cestě* a *Volkswagen blues* jsou díla, která vzešla z podniknuté cesty po Spojených státech amerických a hrdinové jsou alteregy Kerouaka a Poulina, zakončení románů se neshoduje s projevy autorů po vydání jejich knih. Z následných rozhovorů a biografií se dozvídáme, že stále trpí stejnými problémy. Nejen že se nedokáží skutečně zařadit, ale stále jsou sužováni strachem z neúspěchu. Snaží se vyrovnat se jiným spisovatelům a zároveň se od nich distancovat a získat si obdiv druhých lidí. Na osudech jejich postav lze

vidět, že teorii, ke které logicky došli ve svých dílech, nedokáží v praxi uplatnit. Znají řešení problémů, které je vedly k tomu, aby se vydali na cestu a dozvěděli se o životě v USA, ale nedaří se jim podle nich žít. Kerouac se nadále cítí nepochopen, dokonce i svými nejbližšími přáteli. Nedosahuje takového úspěchu a slávy, jaké by si představoval. Naopak se mu podařilo proslavit svého nejlepšího přítele, kterého obdivuje a kterému se snaží vyrovnat, snad ho i předčit. Po vydání *Na cestě* píše další romány, které však čtenáře zaujmou méně. Na rozdíl od svého hrdiny se mu nedaří spokojit se s málem a stále neví, kým je a kam patří. Porozumění a útěchu hledá u své matky, vrací se ke svým francouzským kořenům, neustále hledá vlastní identitu a žal utápí v alkoholu. Poulinův román *Volkswagen blues* je šestým v řadě jeho velké ságy o hledání bližního, lásky a štěstí. Hlavní postavy mají většinou co dočinění s knihami, ať už jde o spisovatele či knihovníky, a mezi jejich charakterové vlastnosti patří mírnost, stydlivost a nízké sebevědomí. Jacques Poulin se promítá do svých postav, ale nedochází jistoty v sebe sama tak, jako Jack Waterman ve zkoumaném románu. Můžeme tak usuzovat z několika uveřejněných rozhovorů, v nichž spisovatel mimo jiné přiznává, že nemá své knihy rád. Paradoxem je, že ve svém díle si hraje s intertextualitou a velmi povedeně ji definuje, ale když na ni přichází zmínka při rozhovoru, Poulin působí, jako by vůbec nevěděl, co to intertextualita je a jak se v jeho románu ocitla. Jako by o sobě vytvářel obraz spisovatele, který, poháněn múzou, píše, aniž by sám věděl o čem. Připomíná tak Kerouaka, který svůj světoznámý román napsal pod vlivem omamných látek. Avšak těžko posuzovat spisovatele, který si velmi aktivně střeží své soukromí. O jeho životě je známo pouze málo informací a na veřejnosti ho lze potkat pouze výjimečně. Snad proto, že se obává, že by byl jeho život pod drobnohledem médií zničen. Vždyť známých osobností, které vnitřně trpěly ztrátou soukromí, není málo a patří mezi ně i Jack Kerouac.

Co se týče podobnosti obou románů a vlivu Kerouaka na Poulinovu tvorbu, lze konstatovat, že oba autory poháněly stejné důvody. Přestože bylo každé dílo napsáno v jiné době, obě knihy kritizují stejné společenské problémy. Neschopnost vyrovnat se s historií spojenou s násilím vůči původním obyvatelům, nemorálnost amerického kontinentu a narušenost osobní a národní identity, která vyplývá z touhy vyrovnat se „jinému“. Lze tedy říci, že Poulin se částečně opravdu Kerouakem inspiroval – ten je mu možná idolem, kterého se snaží určitým způsobem napodobit – zejména se však inspiroval společenskou situací, která se od doby, kdy vyšla „bible beat generation“, nijak zvlášť nezměnila. Je

možné prohlásit, že Kerouac svým románem *Na cestě* prorokoval o Kanadě. Zemi, která se chtěla vymanit z britsko-francouzské nadvlády, a tak se obrátila ke Spojeným státům americkým, ve kterých viděla svůj vzor a naději na lepší budoucnost. Po střetu s realitou se sice ideální představa o USA bortí, ale Kanada si buduje vlastní národní identitu postavenou na uvědomění si vlastní jedinečnosti a zároveň příslušnosti k americkému kontinentu.

V této práci jsme se zaměřili na dva romány od kanadského a amerického spisovatele a zkoumali jejich podobnost, co se týče hledání identity, vztahu k menšinám a amerického snu. Na základě jejich srovnání, ale také hledáním a ověřováním informací z jiných zdrojů jsme zjistili, že kanadsko-francouzská a americká kultura si jsou bližší, než by se na první pohled mohlo zdát. Zároveň se pod rouškou dobrodružných cest s cílem dosáhnout amerického snu v příbězích skrývá hluboké poselství týkající se identity, jak na osobní úrovni, tak na té národní.

Na závěr je vhodné podotknout, že vybraná témata naší analýzy nejsou jediná, která lze podrobit výzkumu při srovnávání těchto dvou knih. Naopak představují pouhý zlomek z těch, která by vydala na další obsažné práce. Alespoň pro zajímavost lze zmínit například sledování role slavného spisovatele Hemingwaye v obou literárních dílech, vliv francouzského jazyka na vyjadřování postav v anglickém jazyce či symbolický význam červené barvy v Kerouakově románu *Na cestě* a světla v Poulinově *Volkswagen blues*.

6 Seznam použité literatury:

6.1 Primární zdroje

KEROUAC, Jack. 1997. *Na cestě*. Vyd. 4. Překlad Jiří Josek. Praha: Argo.

KEROUAC, Jack. 2005. *Na cestě*. Vyd. 5., V tomto překladu 1. Překlad Jiří Popel. Praha: Argo.

KEROUAC, Jack. 2000. *On the Road*. [Nachdr.]. London: Penguin.

KEROUAC, Jack, édition établie par Howard CUNNELL, préfaces de Howard Cunnell .. [et] AL] a États-Unis KAMOUN. 2010. *Sur la route: le rouleau original : roman*. Paris: Gallimard.
POULIN, Jacques. 2003. *Faites de beaux rêves*. Ed. Saint-Laurent, Québec: Bibliothèque québécoise.

POULIN, Jacques. 1998. *Volkswagen blues*. 1. vyd. Překlad Eva Janovcová. Praha: Volvox Globator.

6.2 Sekundární zdroje

6.2.1 Kritická díla věnovaná Kerouakovi a Poulinovi

FRENCH a Warren G. c1986. *Jack Kerouac*. Boston: Twayne Publishers. ISBN 08-057-7467-X.

HÉBERT, Pierre. 1997. *Jacques Poulin la création d'un espace amoureux*. Ottawa [Ont.]: Presses de l'Université d'Ottawa.

CHARTERS, Ann. 1994. *Kerouac: a biography*. New York: St. Martin's Press.

MIRAGLIA, Anne Marie. c1993. *L'écriture de l'Autre chez Jacques Poulin*. Candiac (Québec): Balzac. Univers des discours.

PINETTE, Susan. 2004. „Jack Kerouac: l'écriture et l'identité franco-américaine“. *Francophonies d'Amérique*. Toronto: University of Toronto Press, (17): s. 35-43.

6.2.2 Díla o americké společnosti

HUNTINGTON, Samuel P. 2005. *Kam kráčíš, Ameriko?: krize americké identity*. Vyd. 1. V Praze: Rybka.

KATZNELSON, Ira. 2006. *When affirmative action was white: an untold history of racial inequality in twentieth-century America*. [Norton pbk ed.]. New York: W.W. Norton.

6.2.3 Díla o kanadské literatuře

KYLOUŠEK, Petr. 2009. Image de l'Anglais et du Canadien-Anglais. In: *Us-Them-Me: The Serach for Indentity in Canadian Literature and Film*. Brno: Masarykova univerzita, s. 58-80.

KYLOUŠEK, Petr. 2005. *Dějiny francouzsko-kanadské a quebecké literatury*. Vyd. 1. Brno: Host.

KYLOUŠEK, Petr, Klára KOLINSKÁ a Kateřina PRAJZNEROVÁ et alii. 2009. *My, oni, já: hledání identity v kanadské literatuře a filmu*. Vyd. 1. Brno: Host.

KYLOUŠEK, Petr, Klára KOLINSKÁ a Kateřina PRAJZNEROVÁ et alii. 2009. *Us-them-me: the search for identity in Canadian literature and film = Nous-eux-moi : la quête de l'identité dans la littérature et le cinéma canadiens*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita.

LANDOWSKI, Eric. 1997. *Présences de l'autre: essais de socio-sémiotique II*. 1re éd. Paris: Presses universitaires de France.

PATERSON, Janet M. 2004. *Figures de l'autre dans le roman québécois*. 2004. Québec: Nota bene.

VOLDŘICHOVÁ BERÁNKOVÁ, Eva. 2009. Frankokanaďané a Američané. In: *My-oni-já: Hledání identity v kanadské literatuře a filmu*. Brno: Host, s. 111-130.

6.2.4 Teorie překladu

VÉBROVÁ, Lucie. 2014. *Ztraceno v překladu - srovnání českých překladů Šifry mistra Leonarda*. Praha.

6.2.5 Internetové zdroje

ALBERGE, Dalya. 2012. „Jack Kerouac's ex-girlfriend lifts lid on beat novelist's rise and fall“. *The Guardian* [online]. Londres: Groupe Guardian Media, 2012-09-16 [cit. 2015-11-17]. http://www.theguardian.com/books/2012/sep/16/jack-kerouac-ex-girlfriend

CÔTÉ, Jean-Denis. 1993. „Un entretien avec l'écrivain Jacques Poulin“. *Aieq* [online]. [cit. 2015-07-06]. Dostupné z: http://www.aieq.qc.ca/bulletins/sept05/entrevue_poulin.pdf

FIŘTOVÁ, Magdalena. 2012. „Kanada a původní obyvatelé: Harperova cesta k ekonomické soběstačnosti“. In: *Ústav mezinárodních vztahů Praha* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů Praha [cit. 2016-02-09]. Dostupné z:

http://www.iir.cz/article/kanada-a-puvodni-obyvatele-harperova-cesta-k-ekonomicke-sobestacnosti

G. I. Bill (of Rights). 2014. In: *Encyclopædia Britannica* [online]. United States: Encyclopædia Britannica, Inc. [cit. 2016-02-10]. Dostupné z: http://www.britannica.com/topic/GI-Bill-of-Rights

REICH. „Jack Kerouac Biography". 2010. In: *Mr Reich's Wiki* [online]. San Francisco: Tangient LLC [cit. 2016-01-27]. Dostupné z: https://ontheroad29.wikispaces.com/file/view/Jack+Kerouac+Biography.pdf

Jiří Josek [online]. 2013. Praha: Romeo [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://www.jirijosek.com

MIRAGLIA, Anne Marie. 1989. „Lecture, écriture et intertextualité dans Volkswagen Blues". *Voix et Images*.**15**(1), 51-57. Dostupné také z: http://id.erudit.org/iderudit/200815ar

HUMES, Karen R., Nicholas A. JONES a Roberto R. RAMIREZ. „Overview of Race and Hispanic Origin: 2010". 2011. In: *United States Census Bureau* [online]. Suitland: U. S. Census Bureau [cit. 2016-02-09]. Dostupné z: http://www.census.gov/prod/cen2010/briefs/c2010br-02.pdf

NÁČELNÍK SEATTLE?. „Půda na níž žijeme nám nepatří a nikdy nepatřila". 2015. In: *Přítomnost* [online]. Praha: Přítomnost, The New Presence [cit. 2016-02-13]. Dostupné z: http://pritomnost.cz/cz/spolecnost/1032-puda-na-niz-zijeme-nam-nepatri-a-nikdy-nepatrila

SAPIR, E. 1929. „The Status of Linguistics as a Science". *Language*. **5**(4), 207-214. DOI: 10.2307/409588. ISSN 00978507. Dostupné také z: http://www.jstor.org/stable/409588?origin=crossref

Příloha 1: Komentář k užitým překladům románu *Na cestě*

V současné době existují dva české překlady Kerouakova románu *Na cestě*. První z nich je dílem Jiřího Joska, a poprvé byl vydán roku 1978. V této práci byly citovány pasáže ze čtvrtého vydání tohoto překladu tj. z roku 1997. Druhým překladatelem, který se zhostil úkolu přeložit tuto „bibli beat generation", je Jiří Popel. Jeho překlad vyšel roku 2005. Přestože se jedná o tutéž knihu, její překlady se od sebe liší. Důvodů je hned několik. Prvním je samozřejmě to, že překlad nikdy není totožný s originálem, a to jednak kvůli relativizmu jazyků („Žádné dva jazyky nejsou natolik podobné, abychom mohli soudit, že představují tutéž společenskou skutečnost."),[393] jednak kvůli odlišnému chápání a vnímání každého jednotlivce. Stejně tak jako rozlišujeme autorský styl u spisovatelů, je i v překladu vnímatelný otisk osobnosti. Dalším důvodem je, že mezi oběma překlady je rozdíl dvaceti sedmi let, a tedy i způsob vyjadřování je v každém období jiný. Je velmi pravděpodobné, že Jiří Popel se rozhodl vypracovat nový, modernější překlad Kerouakovy knihy ve snaze „oživit starší překlad, který už nevyhovuje potřebám současného čtenáře z hlediska proměny slovní zásoby v čase."[394] Joskův překlad totiž vskutku může občas kvůli užitým výrazům působit zastarale a zároveň příliš spisovně. Dalším důvodem je překladatelova znalost reálií. Sám Josek říká, že ve chvíli, kdy knihu překládal, některé v románu zmíněné reálie vůbec neznal.[395] V neposlední řadě má na překlad vliv i samotná překladatelova zkušenost a možnost vcítit se do situace postav. Jiří Josek román překládal v době, kdy cestoval po Velké Británii. Jak se sám vyjadřuje, zakoušel stejné pocity svobody a touhy po dobrodružství, jako Kerouakovi hrdinové. Co se týče Jiřího Popela, ten měl zkušenost přímo s cestováním po Spojených státech amerických, a to v minibusu Volkswagen. Toto jsou tedy jedny ze základních příčin rozdílnosti českých překladů románu *Na cestě*. Jsou samozřejmě místa, kdy se oba překlady shodují či je rozdíl mezi nimi jen nepatrný. Vyskytují se však i případy, kdy je jeden z překladů zřetelně vydařenější nežli ten druhý. Proto byly při psaní této práce konzultovány oba překlady a použit vždy ten, který lépe

[393] E. Sapir. „The Status of Linguistics as a Science". *Language*. **5**(4), 207-214. 1929.

[394] Lucie Vébrová. *Ztraceno v překladu - srovnání českých překladů Šifry mistra Leonarda*. Praha. 2014. s. 7.

[395] *Jiří Josek* [online]. 2013. Praha: Romeo [cit. 2016-03-21]. Dostupné z: http://www.jirijosek.com

odpovídá originálu. Na následujících příkladech si ukážeme, mezi kterými možnostmi jsme se rozhodovali a proč jsme upřednostnili jednu z variant:

Originál:

During the following week he confided in Chad King that he absolutely had to learn how to write from him; Chad said I was a writer and he should come to me for advice.

Josek:
Příští den se Dean svěřil Chadu Kingovi, že se od něj prostě musí naučit psát. Chad mu řekl, že já jsem spisovatel, a poslal ho za mnou.

Popel:
Někdy během příštího týdne se Dean svěřil Chadovi, že se od něj rozhodně musí naučit psát; Chad mu řek, že spisovatel jsem já a že by se teda měl spíš jít poradit se mnou.

V práci jsme citovali Popelův překlad, jelikož originálu odpovídá lépe časový údaj i Chadova reakce na Deanovu prosbu, konstatující že Sal je kompetentnější naučit spisovatelskému řemeslu než Chad.

Originál:
He said he had a shack in Mill City and I would have all the time in the world to write there while we went through the rigmarole of getting the ship.

Josek:
Napsal mi ještě, že bydlí v jakémsi baráku v Mill City, a tam že budu mít všechen čas na světě jenom na psaní, než se nám podaří absolvovat veškeré ty obštrukce, kterými člověk musí projít, aby se dostal na moře.

Popel:
Odpověděl mi, že má boudu v Mill City, kde budu moct v klidu psát, zatímco se budou vyřizovat všechny papíry potřebný k práci na lodi.

V práci je citován Joskův překlad, protože doslovným překladem „všechen čas na světě“ je zachován paradox patrný v anglickém jazyce: Sal má všechen čas na světě, který je ale omezený. Také Joskova snaha zachovat expresivní slovo „rigmarole“ je vhodnější než Popelův strohý překlad „vyřizování papíru“.

Originál:
It was, as they say, the only community in America where whites and Negros lived together voluntarily.

Josek:
Říkalo se tady o tom, že to je jediné místo v Americe, kde žijí černoši a běloši dobrovolně pospolu.

Popel:

Slyšel jsem, že to bylo v tý době jediný místo v Americe, kde spolu dobrovolně žili běloši a černoši.

Popelův překlad jsme neužili, jelikož spojení „slyšel jsem, že to bylo jediný místo“ navozuje dojem jistoty, že tomu tak opravdu bylo a Sal se tuto pravdu někde dozvěděl. Naopak Joskův překlad zachoval sdělení, že není jisté, zda tomu tak opravdu bylo, pouze to někteří říkají.

Originál:
I was having a wonderful time and the whole world opened up before me because I had no dreams.

Josek:
Zažíval jsem překrásný čas, kdy se celý svět přede mnou otvíral a o ničem lepším jsem ani nesnil.

Popel:
Hrozně jsem si to užíval a najednou se přede mnou otevřel celej svět, protože jsem neměl žádný sny.

Vzhledem k tomu, že v Joskově překladu chybí fakt, že Sal ztratil veškeré iluze a očekávání, a proto si může užívat daného okamžiku, citovali jsme v práci překlad Popelův, který tento význam zachoval.

Originál:
It made me think that everything was about to arrive – the moment when you know all and everything is decided forever.

Josek:
Měl jsem pocit, že teprve teď všechno přijde – byla to chvíle, kdy je vám všecko jasný a nic na světě už nemusíte řešit.

Popel:
Způsobila, že jsem dostal pocit, že všechno teprve přijde – taková ta chvíle, kdy člověk ví, že všechno je jednou provždycky rozhodnutý.

Přestože Joskův překlad je logicky správný (věci jsou rozhodnuty, nemá význam je řešit), posunul význam o něco dále. Proto jsme se přiklonili k Popelovu překladu, který zachovává stejnou rovinu významu s originálem.